Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ӨБКОМОЙ, БҮРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана | №227 (15249) | 1979 оной октябриин 3, среда | Сэн 2 мүнгэн

ҮНДЭР УРГАСА АБТАНА

Һүүлэй жэлнүүдтэ Захааминай районой ажахынууд рапс гэжэ ногоо ехээр таридаг болонхой. Энэ шэмэ ехэтэй, үндэр ургаса үгэдэг ногоон байшоо.

—Энэ жэл манай совхоз 50 гектар талмай дээрэ рапс таряа юм. Мүнөө гектар бүриһөөнь 200 гаран центнер һайн шанартай ногоо хуряажа байнабди. Гэхэтэй хамта хойто жэлэй тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэһөө хуряажа абахабди, — гэжэ Хамниин совхозой директор Ж. С. Ванкеев хөөрэнэ.

Рапс районой доодо ажахынуудта бэшэ, харин хадалиг газартай, ороохо таряа таридаггүй совхозуудта тарижа эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, энэ жэл Далахайн совхоз арба гаран гектар дээрэ энэниие таряад, гектар бүриһөөнь 250 центнер ногоо ургуулаа. Хуряажа абаһан ногоогоо тэдэнэр силос болгоһон юм.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Михайловкын совхозой комбайнер В. И. Островский, мастер-наладчик А. А. Бадмаев. 2. Комбайнууд рапс хадажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хуряалгаяа 20 үдэртэ дүүргээ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд сентябриин 26-да район дотороо эгээн түрүүлэн таряагаа хуряажа дүүргэбэ. Тэдэнэр ган гасууртай энэ жэлдэ 3145 гектар дээрэһээ 34500 центнер ороохо суглуулба. Эндэ урда хоёр жэлэйхидэл мэтэ ипатовска онол арга хэрэглэһэнэй ашаар таряа хуряалгаяа хүдэлмэрийн 20 үдэрэй туршада дүүргэбэ. Бүхыдөө хуряалгын-транспортна 6 звено хүдэлөө. Тэдэниие колхозой дуршэл ехэтэй механизаторнууд Ш. С. Байшников, А. М. Манзарханов, Н. Ж. Саргаев, И. Б. Шобоев, Р. С. Илтаков, залуу механизатор Д-Н. М. Саргаев гэгшэд шадабаритайгаар хүтэлбэрилһэн байна.

Сентябриин 20-до энэ колхозой Зуун-Мориной отделениинхид эгээн түрүүлэн хуряалгаяа дүүргэһэн юм. Эндэхи хуряалгын транспортна звеное Даша-Нима Саргаев толгойлоо. Тэрэнэй удаа сентябриин 23-да Шулуутын отделениин таряашад хуряалгыигаа захада гараа. Эндэ Иван Базарович Шобоевой звено хүдэлһэн юм. Харин һүүлэй үдэрнүүдтэ түрүүн дүүргэһэн хүршэнэрынь Тоорын болон Шанаагай отделениинхидта туһалаа.

Механизаторнууд һолоомоёо полинууд дээрэһээ зөөхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэриеэ мүн лэ зэргэ ябуулаа. Үдэр бүхэндэ мөөртэ 13 трактор 25—30 тонно һолоомо малай үбэлжөөнүүдтэ зөөнэ. 2000 шахуу гектар намарай паар хахалагданхай.

Түнхэнэй районой бусад ажахынууд эдэ үдэрнүүдтэ таряагаа хуряажа сүм дүүргэхэнь.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

Түнхэн.

ССР-эй ЦК-да, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...РАДАЙ АЖАХЫДА ПЕНСИОНЕРНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛЭЛГЫЕ МАТЕРИАЛЬНА ТАЛАҺААНЬ УРМАШУУЛХА ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД ТУХАЙ

...эй Центральна Ко... ба СССР-эй Мини... эй Советэй баталан тогтоол дотор пред... болон организаци... ажалай эрхэ байдал ...улха, мүн пенсио... эй хүдэлмэриие ма... та талаһаань урма... талаар һүүлэй жэл... бэелүүлэгдэһэн хэм... лгануу арадай ажа... дэнэй ажал хэрэглэ... ал үргэдхэлгэдэ, ту... нэн байна гэжэ тэм... ө. Гэхэтэй хамта ажа... ерапуудай хүдэлмэ... социально-экономиче... удха шанартай, за... дэлмэришэдые ажалай ...өө заншалнууд дээ... үүлгэдэ һайн нү... лдэг байбашье, нии... лэдэрилдэ пенсионер... бүри үргэнөөр ха... хын тула таарамжа... байдал нэгэ зарим ...шөөл байгуулагдаа...

...эй ажахыда пенсио... эй ажал саашадань ...өөр хэрэглэхын ...ССР-эй Центральна ...т болон СССР-эй Ми... дэй Совет арадай ...а хүдэлхыень пенси... онернүүдые бүри үргэнөөр хабаадуулха, тодорхойлбол, илангаяа үйлэдбэриин һалбаринуудта дүүрэн бэшэ ажалай саг соо хүдэлхэ арга олгохо, мүн худалдаа наймаанай предприятинуудта болон хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха предприяти болон организацинуудта хүдэлүүлхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Советүүдые, СССР-эй министерствэнүүд, гүрэнэй комитедүүд болон албан зургаануудые уялгалаа.

Пенсидэ гараха наһа гүйсэһэнөөр хойшо хүдэлһэнэйнь түлөө пенсидэнь нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ болоо. Пенсидэ гараха наһа гүйсэһэнэйнгөө һүүлээр хүдэлһэн жэл бүхэндэнь һарын 10 түхэригэй нэмэлтэ түлбэри түлэгдэхэ гэжэ тогтоогдобо. Нэмэлтэ түлбэриин нинтэ хэмжээн 40 түхэригһөө дээшэ байха ёһогүй, харин нэмэлтэ түлбэритэйгөөр пенсиинь хэмжээн һарадаа 150 түхэригһөө дээшэ болохо ёһогүй. Нэмэлтэ түлбэри хүдэлхөө болиһонойнь һүүлээр пенсионернүүдтэ түлэгдэхэюм. Хүдэлжэ байһан пенсионернүүдтэ эдэнэй али нэгыень шэлэхэ арга боломжо олгогдонхой: хүдэлмэриингөө үедэ пенси абажа байха гү, али пенси абангүй ажалаа үргэлжэлүүлээд, тэрэнээ нэмэлтэ түлбэреэр дээшэнь болгохо эрхэ олохо гү.

Тус асуудалаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй тусхай Указ баталагдан абтаа.

Пенсидээ нэмэлтэ түлбэри абаха эрхэ хүдэлмэришэдөөр (хангалгын младша хүдэлмэрилэгшэдөөр) ба мастернуудаар, ямаршье газарта хүдэлжэ байгаа һаань хамаагүй, мүн хүдөө ажахын гүрэнэй предприятинуудта тарьяан болон мал ажал дээрэ бригадирнуудаар хүдэлжэ байһан пенсионернүүдтэ олгогдобо.

Хүдэлжэ байха үедөө, наһанайнь талаар тогтоогдоһон пенсиингээ 50, 75 болон 100 процент, тиигэбэшье ажалайнь салин хүлһэнтэй хамтадхахада 300 түхэригһөө дээшэ бэшэ мүнгэ абаха эрхэтэй хүдэлмэрилэгшэдэй категориин перечень баталагдаа. Мүн лэ ямаршье салин хүлһэ абажа байгаа һаань хамаагүй, пенсиеэ бухы хэмжээгээрнь абаха эрхэтэй зарим хүдэлмэрилэгшэдэй категори баталагдаба. Тэрээн дотор урда тээнь иимэ хүнгэлэлтэнүүдые абажа байһан бухы хүдэлмэрилэгшэд, мүн хүдэлжэ байһан пенсионернүүдэй шэнэ категоридо орогшод — бухгалтериннүүдтэ, хиналта ба шалгалтын хүдэлмэридэ ажаллажа байһан хүдэлмэрилэгшэд болон нэгэ зарим бусад категориин хүдэлмэрилэгшэд оруулагдаа. Энээнһээ гадуур алба хаагшадта пенси абаха эрхэ олгогдоо. Тнихэдээ тэдэнэй бүри ехэ хүнгэлэлтэнүүдтэйгээр пенси абаха эрхэгүй һаань, тэдэнэй пенси салин хүлһэнтэйнь хамта тоолоходо. 150 түхэригһөө дээшэ байхагүй зэргэтэй.

Наһанайнгаа талаар пенсидэ тараад, хүдэлжэ байһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта, ямаршье газарта хүдэлжэ байгаа һаань хамаагүй, хэрбээ пенси ба салин хүлһэнэйнь нинтэ хэмжээн һарадаа 300 түхэригһөө дээшэ гарахагүй байгаа һаань, тогтоогдоһон пенсиинь 100 процент түлэгдэхөөр хараалагдаа. Сэрэгэй алба хаагшадай дундаһаа гараһан бусад пенсионернүүдэй хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ талаар материальна урмашуулгануудтэ дээшэлүүлэгдэ.

Ажалай хүсэд бэшэ саг соо хүдэлдэг пенсионернүүдтэ ажалай дүүрэн үдэр (ажалай недели) соо хүдэлдэг хүдэлмэришэд ба алба хаагшадтай нэгэн адли хүнгэлэлтэнүүд ба онсо эрхэнүүд олгогдохо гэжэ тогтоогдоо. Материальна үйлэдбэриин ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг һалбаринуудай предприяти болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, профсоюзуудай комитедүүдэй зүбшөөлөөр, наһанайнгаа талаар пенсидэ гарагшадта, тэдэнэй дураар, хоёр һара хүрэтэр болзортой салин хүлһыень түлэлтэгүйгөөр амаралта үгэхэ эрхэ олгогдоо.

Дээрэ дурсагдаһан хэмжэнүүд 1980 оной январиин 1-һээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэ.

И. Брежнев буу зэбсэг хуряалгын гол асуудалнуудые шиидхэхэ Социалис интернационалай хүдэлмэришэ бүлэгтэй уулзаба

...эй ЦК-гай Гене... секретарь, СССР-эй ...о Советэй Президиу... үүлэгшэ Л. И. Брежнев зэбсэг хуряалгын ...суудалнуудые шиидхэ... социалис интернацио... хүдэлмэришэ бүлэгтэ... ябриин 1-дэ уулзаба.

...ССР-эй ЦК-гай Полит... ашгүүндэ кандидат, ...эй ЦК-гай секретарь ... Пономарев хөөрэлдэ... хабаадалсаа.

...нтернын хүдэлмэриг... тэй гэшүүд: К. Сорниландин социал-демо... ческа партиин түү... — хүдэлмэришэ бүлэг... түрүүлэгшэ: Б. Карл... циалис интернациона... ральна секретарь); В. ... (Австриин социалис ... правленниин улас... ...ин асуудалнуудые ...ыз талаар секретарь) ...эй секретарь; Л. ... (Франциин социалис ... уласхоорондын ...шуудые шиидхэхэ ... секретарь); А. Па... (буу зэбсэг хуря... ба зэбсэг хэрэгсэл... хиная асуудалнуу... ...ГГ-гэй бундестагай ...эй түрүүлэгшэ); М. ...р Стул (Нидерлан... ...ажалай партиин хү... гэшүүн); Х. Тнам ... партиин улас... ...ын асуудалнуудай ...секретарь, Сенегалай национальна суглаанай гадаадын политическэ комитедэй түрүүлэгшэ); Х. М. Буэно (Испаниин социалис хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэриин гэшүүн); Э. Техера Парис (Венесуэлын демократическа ябуулга гэдэг партиин уласхоорондын асуудалнуудай талаар секретарь) хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

Буу зэбсэг хуряаха зорилгодо Социинтерн анхаралаа улам ехээр хандуулна. Энэ хадаа бухы оронуудай ажалшадта үндэһэн шухала удха шанартай асуудал болоно гэжэ КПСС хододоо тоолодог юм гээд тэмдэглэхэ зуураа, эдэ асуудалнуудта КПСС-эй хүтэлбэриин залан сэхээр хандадаг байһые Л. И. Брежнев уулзалгын үедэ дэлгэрэнгыгээр найруулба. 70-аад онуудта шахардуу байдалые һуларуулха талаар горитой юумэн хэгдээ, «хүйтэн дайнай» тала баригшад толгойгоо үргэхээе болёо гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хельсинкидэ гар табигдаһан Түгэсхэлэй акт хадаа амгалан тайбаһаар зэргэ оршолгын гуримуудай хуули ёһон болоно. Тэрэнэй удха шанар гансал Европодо хабаатай бэшэ юм. Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар хэдэн шухала алхам хэхэ үндэһэ һуури табигдаһан байна. Нэн түрүүн ОСВ-1, ОСВ-2 тухай хэлэжэ болоно. Түрүүшынь хэлсээн саг зуурын, хэмжээгээрээ хизаарлагданги байгаа. ОСВ-2 тухай Договор үргэн ехэ юм. Энэ договор стратегическэ буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хорооохоо гадна, энэ замаар саашадаа дабшаха хараа түсэбүүдые нээжэ байһаниинь тон шухала гээд Л. И. Брежнев тэмдэглээ.

Гэхэтэй хамта хэрбээ эдэнэртэ харюу сохилто үгөөгүй һаа, шахардуу байдал һуларуулгын ба буу зэбсэг хуряалгын дайсад зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ хуряахагүй байна, энэ талаар хэгдэнэн ашатай туһатай бухы юумэ буруу һүргэхэдөө болохо гэжэ Л. И. Брежнев анхаралаа хандуулба. Шахардуу байдал һуларуулгые сахин хамгаалха, буу зэбсэг хуряаха талаар урагшаа дабшаха, уласхоорондын амгалан ёһоной харилсаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ гээшэ манай партиин гадаадын политическэ хараа шэглэлэй үндэһэ һуури болоно. Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулхын тула социал-демократи мүн лэ ехэ юумэ хэжэ шадаха гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь мэдүүлбэ.

Дайнай харгы замуудаар ябаһан хүн тэрэнэй һүргаалнуудые мартажа шадахагүй байна гэжэ Л. И. Брежнев хэлээ. Залуу үеэнэй имагтал эб найрамдалай, харилсаа холбооной, үгэсэ ойлгосолгын харгы замые мэдэхынь тула бухы юумэ хэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье хүн зониие олоорнь алаха, хюдаха зорилготой буу зэбсэг үдэрһөө үдэртэ нарижуулан һайжаруулагдана. Саашадаашье дэлхэй дээрэ буу зэбсэг бүри үргэнөөр бүтээгдэжэ, бодото аюул тохёолдуулагдаха байна. Хэрбээ хэн нэгэнэй нимэ буу зэбсэг хэрэглээд байгаа һаань, хүн түрэлтэндэ туйлай ехэ аюул ушаруулагдаха бшуу. Энэ аюулые арадуудай ойлгон мэдэрхэ гээшэ шухала удха шанартай. Энэ талаар нүлөө үзүүлхэ гээшэ коммунистнууд болон социалис-демократуудай уялга, бухы дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй уялга мүн гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ.

«Совет заналта» гэдэг тухай империалис номнолой шууяа шурхираа гаргадаг тушаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь тогтожо хэлэхэдээ, энэ хадаа худал хуурмаг, нюдэ далдалһан юумэн болоно гэжэ мэдүүлээ. Иимэ ябадал буу зэбсэг бүтээн гаргалгые һүнэрөөлгын үүсхэлшэдтэ, тэрэ тоодо Баруун Европые американ буу зэбсэгые СССР тээшэ шэглүүлэн табиха талмай болгохо түсэб бэелүүлхые хүсэгшэдтэ хэрэгтэй байна бшуу.

Советскэ Союз хэниешье зананагүй, хэндэшье добтолхые зэһэнэгүй, добтолхошьегүй гэжэ Л. И. Брежнев мэдүүлээ. Советскэ Союз —тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, ямаршье хүдэлмэришэн ба таряашан хүрэтэр — бата эб найрамдал хангахые бухы зүрхэ сэдьхэлһээ оролдоно, тиихэдээ өөрыгөө хамгаалха хүсэеэ бэхижүүлхэдээ, өөрынгөө аюулгүй байдал болон союзнигуудайнгаа аюулгүй байдал хангахаһаа үлүү шухала юумэ юушье хэнэгүй. Варшавска Договорой болон НАТО-гай буу зэбсэг, зэбсэгтэ хүсэ хороохые Советскэ Союз үсэд нэтэрүүгээр дурадхана. Эдэ асуудалнуудаар бидэ хэдэн арбаад дурадхал орууланхайбди. Зүгөөр буу зэбсэг хуряаха тухай бодото үгээе ойлголсолгонуудһаа хадуурхын тула манай баруунай партнёрнуудай элдэб эсын шалтагаануудые бэдэрэн олохые ороддожо байһаниинь халагламаар гээд Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Теэд, сэхыень хэлэхэдэ,энэ хадаа буу зэбсэг бүтээн гаргалгые үргэлжэлүүлхэ гэһэн ори ганса шалтагаанһаа үндэһэтэй.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

...ЛБАНАЙ ...ЭРЭГЭЭР ...ЕРЭБЭ

...правительствын ...ар Грециин Респуб... премьер-министр ...ниалис албанай хэ... октябриин 1-дэ Мос...

...ба Советскэ ...Үүрэнэй тугуудаар ...дэнэн Внуковска ...м дээрэ самолёдой ...дэй дэргэдэ К. Ка... ...ые СССР-эй Ми... ...үй Советэй Түрүү... А. Н. Косыгин, ...эй гадаадын хэрэгүү... ...истр А. А. Громы... ...эй соёлой министр ...Димичев болон бусад ...ушаалтад уттаба.

(ТАСС).

Совет-грек хөөрэлдөөнүүд

Октябриин 1-дэ Кремль дотор КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын Грециин Республикын премьер-министр К. Караманлистай, Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Раллистай хөөрэлдөөнүүд эхилбэ.

Совет-грек харилсаануудай асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа үргэнөөр андалдаһан байна. Советскэ Союз болон Грециин хоорондохи олон талын харилсаа холбоон һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд хүгөө, хоёр ороонуудай гүрэнэй ажал ябуулагшадай ба организацинуудай хоорондохи холбоон ба харилсаануудые бэхижээ, правительствануудые хоорондын хэдэн шухала хэлсээнүүд баталгаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Энэ хараа шэглэл хадаа совет ба грек арадуудай хани барисаанай ёһо заншалнуудта таарана, Европодо политическэ байдалай нинтэ дээрэ һайжаржа байһые элирхэйлэн харуулна.

Хоёр ороной хоорондо экономическа харилсаа холбоо ба худалдаа наймаа саашадань үргэдхэхэ талаар бии байгаа арга боломжонууд хаража үзэгдэнэн, зохихо дурадхал ба проектнүүдые хоёр ороной албан зургаануудай хаража үзэхэ тухай үгэеэ ойлголсоһон байна.

Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые хаража үзэхэдөө, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулгые бүри гүнзэгырүүлхэ ба үргэдхэхэ, буу зэбсэг үрдилдэжэ байгаад гаргалгые болюулха ба буу зэбсэг хуряаха, Европо болон бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна.

Эдэ уг зорилгонуудые туйлалгада шэглүүлэгдэнхэй бодото хэмжээнүүд тухай үгэеэ ойлголсолгын, тэрэшэлэн эб найрамдал ба уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ бухы гүрэнүүдэй бүтээмжэтэйгээр хабаадалгын ехэ удха шанартай байһан тухай онсо тэмдэглэгдэһэн байна.

(ТАСС).

КАРДИОЛОГУУДАЙ СЪЕЗД

МОСКВА. (ТАСС). Кардиологуудай бүхэсоюзна гурбадахи съезд Москвада хүдэлмэрилжэ байна. Ороной-мнай бухы союзна республикануудһаа, олон область, хизаар болон автономито республикануудһаа ерэһэн делегадууд съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Зүрхэ-һудалай үбшэнгүүдтэй тэмсэл эмхидхэхэ асуудалнуудые эдэнэр зүбшэн хэлсэнэ.

Кардиологуудай бүхэсоюзна научна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ академик Е. И. Чазов гол элидхэл хэхэдээ, кардиологиин талаар совет медигүүдэй туйлаһан амжалтануудые тодорхойгоор харуулһан байгаа. Съездын научна программа зүрхэ-һудалай үбшэнгүүдые зүбөөр тайлбарилан аргалха хэрэгтэ зорюулагдана.

ХАРТААБХА ХУРЯАГДАНА

Агротехникын бүхы нарин заабарие жэншэдгүй сахижа, ажалдаа түрүү онол арганууудые үргэнөөр хэрэглэн хүдэлһэнэй ашаар энэ жэлэй бэрхэтэйхэн уларилтайшье һаа, Заганай хартаабхашад муу бэшэ үргаса ургуулаа.

СССР-эй Верховно Советэй депутат, манай суута механизатор Иван Васильевич Платонов звеногойнгоо гэшүүдтэй хамта нёдондо үбэлһөө эхилээд, бүхэли хабартаа таряалан дээрээ айхаатар ехэ хүдэлмэри хээ юм. Хартаабхынгаа полинууд дээрэ үөлдөө саһа тогтоогоо, хабарынь үтэгжүүлгэ ехээр оруулаа. Газараа һайнаар элдүүрилжэ, эгээл таатай саг соо хартаабхынгаа үрэһэ таряа. Зундаа ургасын зурууд хоорондын элдүүрилгэ ехэл ханалгатайгаар хэһэн юм. Аммиагтай үһаар нэмэлтэ тэжээл оруулаа.

Нигэжэ хүсэ, хүлһэ гамнангүй хүдэлһэнэйнь аша үрэ мүнөө яһала тобойсо харагдаба. Ехэ гандуу уларилтай жэлдэ уһалагдадагтүй газарһаа гектарай 88—90 центнер ургаса абаха гээшэ бага бэшэ гэжэ тоолонобди. Таряалангыньшье бага бэшэ ха юм. Аяар 300 гектар.

Нүхэр Платоновтой хамта звенодонь дуршэлтэй бэрхэ хартаабхашад-тракторист н а р Николай Минаевич Калашников, Михаил Михайлович Максимов гэгшэд һайн ургаса ургуулха хэрэгтэ ехэхэн хубита оруулаа гэжэ хэлэхэ шухала.

Хартаабхаяа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха, һайнаар илгажа, саг соонь үрэһэ хүрэнгэдэ хааха, гүрэндэ худалдажа, түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ баһал харюусалгатай ажал ааб даа. Тиимэһээ тэрэнээ хуряажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр хүдэлжэ, агрегат бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ оролдоо.

Түрүүн тусхай машинаар хартаабхын эшэ сабшажа абаад, хойноһоонь найман комбайн табижа, ургасаяа хуряадаг байгаа. Тиигэжэ хуряалгын ябаса нёдондонойхиһоо һураггүй урагшатай түргэн байгаа гэжэ хэлэхээр. Илангаяа дуршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Михаил Ревенский. Василий Леонов, Николай Калашников, Родион Леонов гэгшэд хартаабхын комбайнуудые нэгэшье һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаа. Машинаар малтагдаһан хартаабхые түүлгэдэ һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа юм. Заганай дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад багшанар М. Н. Новолодский, Л. Н. Зодбоева гэгшэдэй хүтэлбэри доро үсөөхэн үдэр соо 25 гектарай хартаабха хуряажа, колхоздо тушаагаа.

Һаяшаг И. В. Платоновой звеногойхид бүхы 300 гектар хартаабхаяа хуряажа дүүргэбэ. Бүхыдөө 26,6 мянган центнер хартаабха абтаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 88,6 центнер ургаса суглуулагдаа. Зарим газарһаа гектарай 100 гаран центнер хартаабха абтаһан байна.

Бэлэдхэлэй пунктда хамта 17 мянган центнер хартаабха тушаагдаа гэхэ гү, али гүрэнэй түсэб хоёр дахин үлүүлэн дүүргэгдээ. Тингэжэ колхознай энэ ургамалай ургаса гүрэндэ худалдаха табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Ерэхэ жэлэй тарилга хэрэгтэй болохо 9 мянга үлүүтэй центнер үрэһэн бэлдэгдэжэ, складта наринаар хадагалагдаа.

Звеногой хартаабхашад эдэ үдэрнүүдтэ газараа хахалжа байна. Мүн комбайнууд болон бусад машиннуудаа сэбэрлэжэ, наринаар хадагалалгада табяа.

Г. РОДИОНОВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский» колхозой ахамад экономист.

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ ҮРЭ ДҮН

Мүнөө жэл Шитханай совхоз Баргажанай бэлэдхэлэй конторо, мүн ОРС-до 4050 центнер хартаабха худалдаха тухай хэлсээ баталаа һэн. Энэ уялгаяа совхозой хартаабхашад нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа.

Ерэхэ жэлдэ хүсэд хүрэхэ хүрэнгэеэ хаагаад, үшөө 2000 центнер хартаабха худалдагдахаар хараалагдана.

Совхозой продукци Хурамхаанай ОРС, Горячинск курортын столово худалдан абажа эхилээ.

Коммунист Виктор Николаевич Орловой хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай звено энэ жэлэй гандуу эрхэ байдалда яһала һайн ургаса ургуулаа гэжэ тэмдэглэмээр. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 центнер хартаабха хуряагдан абтаа юм.

* * *

Совхоз гүрэндэ мяха худалдалгаар юһэ һарынгаа түсэб сүм дүүргэбэ. Даабаряар хараалагдаһан 1250 центнерэй орондо 1500 центнер һайн шанартай мяхан тушаагдаа бшуу. Иигэжэ гурбан кварталай түсэб 120 процент бэелүүлэгдэбэ.

Совхозой мяханай түсэбэй дүүргэлтэдэ гахайшан Прасковья Ивановна Малыгина горитойхон хубитаяа оруулаа. Тэрэнэй шахаһан 60 толгой гахай дунда зэргээр 115 килограмм татаа.

Үхэршэн А. З. Дмитриевэй харууһалһан 38 хашарагай толгой бүриин шэгнүүр 340 килограммһаа үлүү гараа.

Г. ЛАМУЕВ,
худөө бэшэгшэ.

Баргажан.

КПСС-эй ЦК-гай июлийн Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэлэдхэхын түлөө

МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ХЭРЭГ

Адууһа мал үсхэбэрилдэг олонхи ажахынуудта хонин ажал өгөөл олзотой һалбаринуудай нэгэн гэжэ тоологдодог юм.

Ушарынь хадаа энэ һалбарияа эрид хүгжөөһэн колхоз, совхозууд үрэндэ нооһо, хониной мяха тушаажа, ехэхэн олзо оруулна бшуу. Жэшээлбэл, Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй районуудай ажахынууд хони үсхэбэрилгэһөө өлзынгоо аяар 70 процентые оруулна.

Тиимэһээ энэ һалбарияа саашадань улам хүгжөөжэ, хонидой үүлтэр һайжаруулһанай ашаар шэмыень эрид дэшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ илангаяа эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ ажалдаа онсо анхарал хандуулна гэжэ тэмдэглэлтэй.

Мүнөө республика доторнай эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ ээлжээтэ халуун хаһа түлэг дундаа үнгэргэгдэжэ байна. Тиин ажахынуудай хонишод эдэ үдэрнүүдтэ эхэ хонидоо һайнаар үрэжүүлжэ, ерэхэ жэлдэ хурьга олоор абахын түлөөехэхэн оролдолго гаргана. Ушарынь хадаа хонишод эхэ хонидоо богони болзорто, һайн шанартайгаар үрэжүүлбэл, заабол олон хурьга абажа, горитой амжалта туйладаг байна.

Хонишон бүхэн, техник-үрэжүүлэгшэ, бүхэн даалгадаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, мэргэжэл, шадабарияа улам дээшэлүүлжэ, хони үүсхэбэрилхэ технологи нарнаар бариталагшад жэл бүри горитой амжалта туйладаг байна. Иимэ хонишод район бүхэндэ бии юм. Эдэнэр нэн түрүүлэн хурьгадаа эхэһээнь саг болзортонь һалгаажа, һүрэгөө ногоо элбэгтэй бэлшээридэ манажа, һайса таргалуулхые оролдодог байна. Юуб гэхэдэ, тарган хонид олоороо ототой боложо, искусственна аргаар үрэжүүлхэ үдэлмэрэй богони болзорто үнгэргэхэ арга олгоно ха юм.

Дүй дүршэлтэй хонишод үрэжүүлгын үедэ ототой болоһон хонидоо һүрэгһөө нарнаар илгажа абадаг заншалтай. Үдэр бүхэндэ ототой хонидоо һүрэг соо-нооһо һайнаар түүбэрилэн илгаад, найдамтайгынь хаража, заабол хоёр дахин искусственна аргаар үрэжүүлнэ.

Республикын хонишодой хэһэн ажалай дүнгүүдые согсолон харахада, зарим колхоз, совхозуудта шиидхэгдээгүй асуудалнууд, горитой дутагдалнууд бии.

Жэшээлбэл, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хони үсхэбэрилгэдэ, илангаяа искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулдаггүй байнаһаа хонид олоор һубайрна. Тодорхойлбол, 1979 ондо үрэжүүлэгдэһэн 812,6 мянган. эхэ хонидой оройдоол 716 мянганнинь хурьгалһан байна. Ингэжэ 100 эхэ хонин, эмэ түлгэ бүриһөө 76 хурьган абтаа юм.

Илангаяа Хяагтын, Сэлэнгын районуудта бүхы эхэ хонидойнь дүрбэнэй нэгэ хубинь һубайраа. Тиихэдэ Бэшүүрэй, Хэжэнгын районуудай ажахынуудта хурьгад үсөөн абтаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Байгша ондо республикымнай колхоз, совхозуудта 16,5 мянган эхэ хонин хурьга хаяһан, 15,3 мянган эхэ хониниһоо үхэһэн түл абтаһан байна. Һүүлэй долоон жэлэй туршада Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хориин районуудай ажахынууд 100 эхэ хонин бүриһөө 71—76 хурьганһаа олые абанагүй.

Хони үсхэбэрилгын гол дутагдалнууд юунһээб гэбэл, нэгэдэхеэр, олохон колхоз, совхозуудта хурьга, түлгэнүүдые, зуһагуудые харууһалха үдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Энээнһээ боложо һүрэг шэнэлхэ эмэ түлгэнүүд, зуһагууд туранхай, бээ үсхэжэ тобиржоогүй байхадаа һубайршадаг гээшэ. Ингэжэ һүрэг шэнэлхэ түлгэнүүдэй хоёр жэлэй туршада һубай байхада, хонин һүрэг хаанаһаа үлошорхоб даа.

Хоёрдохёор, һүрэг шэнэлхэ эмэ түлгэнүүд юундэ ингэжэ бээ үсхэжэ тобиржоногүйб гэбэл, зарим ажахынуудта хони үрэжүүлхэ үдэлмэриньь үни удаан унжагайржа, түл абаха хаһань аяар 8—9 һарын туршада үргэлжэлнэ. Ингээд ерэхэдээ абтаһан хурьгадынь бээр нэгэ жэгдэ бэшэ байна ха юм. Энэл ушаһаа хурьгадынь саг соогоо эхэһээ налгаагданагүй. Ажахынуудай мэргэжэлтэд хурьгадаа эхэһээнь һалгаажа, наһаараа, шэгнүүрээрээ адли бэшэ түлые һүрэг болгон эмхидхэхэдээшье тухашарна.

Гурбадахяар, хони үрэжүүлхэ үдэлмэрэй муугаар эмхидхэжэ, һүрэг олошоруулха хэрэгтэ горитой хохидол ушаруулдаг байна.

Байгша ондо республикымнай колхоз, совхозууд 820 мянган хони искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэб харааланхай юм. Энэ зорилгонь яһала бэелүүлэгдэхээр. Хони үрэжүүлхэ түсэбөө дүүргэхын тула эхэ хонидойнгоо һүрэгүүдые бодомжотойгоор эмхидхэжэ, һайн нюгоотой бэлшээридэ, таряанай, зелёнкын узуурта манажа таргалуулха, мүн һүрэгүүдээ заабол дүршэлтэй, ажалдаа онсо харюусалгатайгаар хандадаг хүнүүдтэ даалгаха ушартай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим районуудта ямаршье ушар шалтаггүйгөөр эхэ хонидойнгоо тоо үсөөрүүлһэн байна. Жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй район 1973 ондо 96 мянган эхэ хони үрэжүүлбэл, нёдондо оройдоол 87 мянган хонин үрэжүүлэгдээ. Энэ районой ажахынууд бүхыдоо 114 мянган гэхэ гү, али бүхы һүрэгэйнгөө 60 процент хүрэтэр эхэ хонитой байха аад, мүнөө тэдэнь оройдоол 40 процент болоно. Энэ тон бага гээшэ. Иимэрхүү байдал Бэшүүрэй, Улаан-Удын, Загарайн районуудта үзэгдэнэ.

Эхэ хонидоо үсөөрүүлжэ захалһан ажахынууд хонин ажалаа хэзээдэшье хүгжөөхэгүйнь элитэ. Энээнһээ уламжалан, хониной мяхан, нооһон багаар абтана, гүрэндэ бага худалдагдана.

Түрүү ажахынууд эхэ хонидой һүрэг эмхидхэхэ үедөө ототой хонидые бэдэрхэ һайн үүлтэрэй хусануудые бэлдэдэг заншалтай юм. Тиихэдээ хусануудаа һайн тэжээлээр хооллуулжа хүсэд таргалуулдаг байна.

Искусственна аргаар хони үрэжүүлхэдэ, тэрэнэй үүлтэрынь, мүн ашаг шэмэнь богони болзорто һайжардаг юм. 1973 ондо манай республикада Забайкалийн үүлтэрэй буряад түхэлэй хонид бии болгогдоо бэлэй. Тэрэ гэнэнһээ хойшо 6 жэл үнгэршэбэ. Теэд энэ хугасаа соо хонидой үүлтэрэй шанар, ашаг шэмэнь эли мэдэгдэхээр дээшэлээгүй. Үүлтэртэ малай гүрэнэй нэгэдэлэй лабораториин хэһэн шалгалтын дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахада, үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилдэг ажахынуудай хусанууд динлэнхидээ нооһонойнгоо шанараар саашадаа хонидой үүлтэр эрид һайжаруулха эрилтые ханганагүй гэжэ элирүүлэгдээ. Тиимэһээ үүлтэртэ малай предприятинуудһаа эгээл эрхим шанартай, һайн үүлтэрэй хусануудай үрэ абажа, эхэ хонидоо үрэжүүлхэ гээшэ зайлуулашагүй зорилго болоно. Мүнөө республикын үүлтэртэ малай предприятинууд эрхим классай хусануудаар хүсэд хангагданхай юм. Тиимэһээ бүхы хонидоо эдэ хусануудай үрөөр үрэжүүлхэ дүүрэн арга бии.

Хонишод, мэргэжэлтэд ажалайнгаа дүн согсолходоо, жэл бүри сугларжа, хэһэн дутагдалнуудаа дары усадхаха, дахяад дабтахагүйе хэды хэлсэдэгшье һаа, үнэн дээрээ тэрэнээ бэелүүлдэггүйнь гэмшэлтэй. Зарим райхонуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонидой үүлтэрыень һайжаруулжа, ашаг шэмыень эрид дэшэлүүлхые оролдонгүй, гансал эхэ хонин бүриһөө хурьга абабал, хүрөө гэжэ тоолодог дээрэһээ искусственна аргаар хони үрэжүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг байна гэжэ дахяад тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, Улаан-Удын районой «Авангард», «Дружба» колхозуудай, Оронгын, Калининай нэрэмжэтэ совхозуудай эхэ хонидой һүрэгүүдтэ ототой хони бэдэрхэ хусануудынь һула табигданхай ябаа юм. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский» колхоздо, Суулгын, «Эрдэм», «Забайкалец» совховдо, Сэлэнгын районой Тельманэй, Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо, Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Онохойн совхоздо болон бусад олон ажахынуудта эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ үдэлмэриньь зоотехническэ заабарнин ёһоор эмхидхэгдэнэгүй, энэ харюусалгата хаһань ёһын тэдыдэ үнгэргэгдэнэ.

Үрэжүүлгээ муугаар эмхидхэһэндээ тус ажахынууд жэл бүри хурьга үсөөнөөр абажа, хонин һүрэгөө олошоруулжа шаданагүй гээшэ. Жэшээлбэл, нёдондо эхэ хонидоо үрэжүүлхэ үдэлмэрээ тон муугаар эмхидхэжэ үнгэрһэнһөө байгша ондо Калининай нэрэмжэтэ, «Эрдэм» совхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө 69 хурьга абаһан байха юм. Тиихэдэ Тельманэй, Кировэй нэрэмжэтэ болон Загаһатын совхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө 67 хурьга, Суулгын, «Забайкалец» совхозуудта оройдоол 66 хурьган абтаа гээшэ.

Жэл бүхэндэ хурьга үсөөн абадаг Хяагтын районой ажахынуудта урданайнь дутагдалнууд ушарһан зандаа. Тусхайлан хэлэбэл, тус райондо эхэ хонидойнь һүрэг зоотехническэ заабарнин ёһоор илгагдажа бүридхэгдөөгүй, «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Заря» колхоздо һүрэгүүд эмхидхэгдэбэшье, хонидынь наһаараа илгардаагүй. Олонхи һүрэгтэнь голодоһондо гаргадаһан эхэ хонидой орондо эмэ түлгэнүүдые нэмэжэ үгэһэн байна.

Мүнөө районой ажахынуудта һүрэг шэнэлхээр 13 мянган эмэ түлгэ үлөөгдэнхэй. Теэд үнэн дээрээ эдэ түлгэнүүдынь эхэ хонин болохоор бэшэ, бээр бага, туранхай байһан дээрэһээ үбэлжэхөөр үлөөгдэһэн байна. Гэхэтэй хамта Алтайн, Хяагтын совхозуудта үбэлэй сагта хурьга абахаар дулаан байрын дутамаг дээрэһээ бүхыдөө 4500 эхэ хонин хабартаа орой хурьгалхаар үрэжүүлэгдэхэнь. Ингээд ерэхэдээ, тус райондо хони үсхэбэрилгэдэ ушардаг дутагдалынь мүнөөшье усадхагдаагүй байхаһаа гадна, дахяад дабтагдажа байна гээшэ.

Мүнөө республикымнай үүлтэртэ малай предприятинууд элита-классай үүлтэрэй 1065 хусатай юм. Байгша ондо эдэ хусануудай тус бүриһөө 13,1 килограмм нооһо хайшалжа абаһан байна. Тиихэдэ хуса бүхэнэйнь шэгнүүр 112 килограмм болодог юм. Предприятинуудай хусанууд хүшэ тамираар һайн гээшэ. Тэрээнһээ гадна ототой хонидые бэдэрхэ хусанууд заабол нэгэдэхи класснаа доошо бэшэ шанартай байха зэргэтэй.

Мүн искусственна аргаар хони үрэжүүлхэ үдэлмэрээ эмхитэйгээр ябуулха гэбэл, пунктнуудаа һайнаар бэлдэхэ, дулаалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тиихэдэ техник-үрэжүүлэгшэдые хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдэр гүйсэд хангаха эрилтэ табигдана. Искусственна аргаар хони үрэжүүлхэ пунктнуудта ариг сэбэрые нарнаар сахиха байна. Энээнние техник-үрэжүүлэгшэ, мэргэжэлтэ бүхэн мэдэхэ ёһотой. Тиихэдэ пунктын захаархи хорёонуудые зохидоор тухеэрхэдэ һайн юм. Мүн искусственна аргаар хони үрэжүүлхэ пунктнуудые томодоходо бүришье зохид байдаг. Юуб гэхэдэ, илангаяа намарай сагта, таряанай, зелёнкын үлөөдэһэн дээрэ олон һүрэгэй нэгэ газарта суглараад байхадань, томодхомол пункт түхеэрхэдэ һайн юм. Энээндэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд онсо анхарал хандуулха зэргэтэй.

Хони үрэжүүлгын үедэ хусануудай үрэ пунктнуудта саг дарынь абаашаха шухала. Юуб гэхэдэ, үүлтэртэ малай гүрэнэй нэгэдэлдэ олон автомашина байдаггүй.

Энэ жэлэй зун гандуу байжа, балшээрини ногоон муугаар ургаа. Тиимэһээ хонидой хүшэ тамир урда жэлнүүдэйхидэ орходоо бирагүй байжа магад. Тинбэшье колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд, хонишод энэ бэрхэшээлые хараада абан, һүрэг хонидоо, хусануудаа һайса таргалуулхые оролдохо ёһотой.

Ингээд ерэхэдээ, хони үсхэбэрилэгшэд байгша ондо хони үрэжүүлхэ үдэлмэрээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ерэхэ жэлдэ олон хурьга абажа, гүрэндэ нооһо, хониной мяха ехээр тушаахын түлөө горитой оролдолго гаргаха зэргэтэй.

В. БРЯНСКИЙ,
республикын үүлтэртэ малай гүрэнэй нэгэдэлэй ахамад зоотехник.

Башкирида ургаса хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана. Элеваторта ороохо таряан таһалгаряагүйгөөр ороно.

Ленинэй орденто «Зилаирский» совхоздо ипатовайхидай жэшээгээр бүхы техникэнь хуряалгын-транспортна юһэн комплекс болгогдоод, һаадгүйгөөр хүдэлнэ. Экипажнууд хоёр халаанда хүдэлдэг юм. Комбайнуудай хойноһоо «Кировецууд» ябажа, ерэхэ жэлэй ургасын хурьһэ бэлдэнэ.

Совхозой коллектив арга боломжнуудаа тооложо үзөөд, Эхэ оронойнгоо амбаарта 50 мянган тонно ороохо тушааха гэжэ шидэһэн байна.

Коммунистнууд ургаса хуряалгын булта шатануудта түрүү зэргэдэ ябалсана. Бүхы табин хуряалгын-транспортна звенонуудта саг зуурын партийна бүлэгүүд байгуулагданхай. Депутатарадай хиналтын постнууд, «Комсомолой прожекторэй» штаб таряалан ажаһээ элеватор хүрэтэрхи бүхы хуряалгарие хиналта дороо абанхай. Социалистическэ Ажалай Герой Р. Х. Яхин ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинскэй комсомолой шангай лауреат М. З. Гайсин ургаса хуряагшадай мүрысөөн гойлно. Р. Х. Яхинай даадаг звеноева» гэжэ дүрбэн комбайнаар 110 гектар центнер ороохо сохихо гэжэ үгэн абанхай. Тиихэдэ М. З. Гайсинай даадаг залуушуулай коллектив 100 мянган дүн туйлаха гэжэ шидэлэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомол-залуучуулай коллективэй звеньевой Гайсин (зүүн гарһаа) ба агитатор Борис Хребтов.

ТАСС-ай фотохроника.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

БАКУ. (ТАСС). Азербайджанай хүдөөгэй ажалшад хлопок гүрэндэ хулдаллаха талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэбэ. 600 мянга гаран тонно хлопок-сырец бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаа.

— Энэ жэлдэ хлопок хуряалгын хаһа олохон үрэ дүнгүүдээрээ онсо илгаатай байба, — гэжэ Азербайджанай ССР-эй хүдөө ажахын министр М. Аскеров ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. — Ушарынь юуб гэхэдэ, Эхэ оронай нимэ ехэ хлопок Азербайджанһаа хэзээдэшье абаагүй юм. Үргаса урда урдын жэлнүүдэйхиһээ һүрагүй дээшээ байгаа. Гүрэнэй түсэбые ороодоол 25 үдэрэй туршада дүүргэбэбди. Колхоз, совхозуудһаа абтаһан бүхы хлопок нэгэдэхи сортын байба.

Газар таряалан шанаржуулха үргэн ехэ хэмжээнүүдые абаһанай, хлопок тарижа ургуулгын бүхы хүдэлмэрие оньһожоруулһанай, һалбарие томодохоной, тусхай шэглэлтэй болгоһоной ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ Азербайджанда хлопок тарижа ургуулга нилээд ехэ амжалта туйлаа. Юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй үедэ республика дотор хлопок үйлэдбэрилгэ 1,5 дахин дээшэлүүлэгдээ.

Хлопогой үрэһэ һайжаруулга, ургаса хуряалгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр ябуулга энэ продукциин шанар һайжаруулха арга олгоһон байна. Ямполиинхидай жэшээгээр хлопок ургуулагшад болон болбосоруулгын предприятинуудай коллективүүд газар таряалангай гектар бүхэнһөө эгээл ехэ продукци абаха тухай договорнуудые баталба.

Республикын селекционернүүдээр бии болгогдоһон хлопчатнигай үндэр баян ургаса үгэдэг, түргөөр эдэшэдэг шэнэ сортнууд шанарай асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгоһон байха юм. Энэ жэлдэ ургэн ехэ талмай дээрэ һүүлгадаһан «3038» гэһэн сорт илангаяа һайн байнаһаа харуулаа.

Үргэн ехэ талмай дээрэхи ургаса нэгэ жэгдээр эртэ эдэшэжэ, ургаса хуряалгада һайнаар нүлөөлһэн байна. Ургасын гурбанай нэгэ хубинь машинаар абтаа.

Таряашад 150 мянга гаран тонно нэгэдэхи сортын хлопок-сырец түсэбһөө гадуур гүрэндэ худалдахые шидэбэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДАЛ ДАБШАГШАЛ

Түсэбтэ арбадахи [illegible] жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ байкаллес» нэгэдэлэй [illegible] бага коллективүүд [illegible] эрхим дүнгүүдые [illegible] хүдэлжэ байна. Гол [illegible] жэлэй олохон хүдэлмэрэй коллективүүд дүрбэн жэлдэ түсэб, уялгануудые [illegible] бэелүүлээд, 1980 оной [illegible] соогоор хүдэлнэ.

Модошодой мүрысөөнэй манлайда дабшагшадай [illegible] даһаа Хориин леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй [illegible] плексно бригадын бригадир Н. Е. Юткин, Хандагатайн леспромхозой тепловозой машинист Н. С. Суханов, [illegible] ряадай мебельнэ модо [illegible] босоруулгын комбинатын бригадир Л. Н. Ханда[illegible], Шулуутайн леспромхозой модо отологшо Г. Н. Н[illegible]тин, Гусиноозёрскын леспромхозой модо собэрлэгшэ А. А. Михалёв гэгшэдые нэрлэмээр. Тэдэнэр [illegible] лис мүрысөөндэ түрүү[illegible] ажалай үндэр үрэ дүн[illegible] руулһанайнгаа түлөө, Ой[illegible]доной промышленностин [illegible] хүдэлмэришэдэй [illegible] дашарамдуулан, ССР[illegible] Ой модоной болон модо [illegible] босоруулгын промышленностин министерствын, [illegible] һалбаринн профсоюзай [illegible]гай Хүндэлэлэй грамотадаар шагнагдаһан байна.

Ажалай Улаан Тугай[illegible]денто суута модошон [illegible]лай Егорович Юткин [illegible] хоёртой ябахадаа, эгээ[illegible]рүүн модо бэлэдхэ[illegible] ажалда гараһан юм. [illegible]гэнээр Хориин леспромхозо[illegible] до таһалгаряагүй 22 [illegible] соо хүдэлнэ. Модо [illegible] хэгшын бүхы мэргэжэлдые гүйсэд шудаланхай. [illegible]рэнэй хүтэлбэрилдэг [illegible]да энэ жэлэйнгээ [illegible]нарын, мүн дүрбэн жэлдэ [illegible]гээ түсэб, уялгануудые [illegible] дүүргээд, табан жэлдэ [illegible] һүүлшын жэлэй графикаа хүдэлжэ байнхай. Энэ [illegible] жалтань имагтал [illegible] бүтээсэ эрид дэшэлүүлэ[illegible]нэйнь аша үрэ мүн бо[illegible] Мүнөө Н. Юткинэй [illegible]дын хүдэлмэришэн [illegible] дунда зэргээр үндэр бүрэ[illegible]гөө даабарие 134 [illegible] бэелүүлдэг, машина [illegible]нэй бүтээсэ 123 проц[illegible] хүргэгдэдэг юм. Т[illegible] бүхэн халаандаа 100,5 [illegible]бометр модо ашаалан [illegible]дэг байна. Энэ хадаа [illegible] промхозой бүхы бри[illegible]нууд соо туйлагдаһан [illegible] үндэр үрэ дүн юм. Мү[illegible] эндэ бригадна подряд [illegible] тэрүүлэгдэнхэй.

Тепловозой машинист Н[illegible]колай Степанович Суха[illegible] — ой модоной промышленностин ветеран — [illegible]шье Хандагатайн леспромхозодо бэшэ, мүн «Забайкалес» нэгэдэлэй бүхы [illegible]тивүүдтэ суурханхай. [illegible] гушан жэлдэ леспромхозо[illegible] хүдэлнэ. Тэрэнэйнгээ [illegible] жэлдэнь паровоз, тепловозуудые жолоододог. К[illegible]мунист Сухановай эн[illegible] энэ жэлэйнгээ найман [illegible] мүн дүрбэн жэлэйнгээ [illegible] түсэб, уялгануудые дүүр[illegible] хэй. Дүрбэн жэлэй түсэб[illegible] гадуур 113 мянган [illegible]метр модон зөөгдөө. Мү[illegible] тус экипаж арбадахи [illegible] жэлэйнгээ түсэб дүүр[illegible] дүтэлэнхэй.

Арбан зургаан жэлдэ [illegible]ряадай мебельнэ модо [illegible] босоруулгын комбинатын [illegible]дэлдэг станочница Людмила Иннокентьевна Ханда[illegible] Гусиноозёрскын леспромхозой модо отологшо Ан[illegible] Алексеевич Михалев [illegible]шье эрхим ажалайнгаа [illegible]лөө шагналда хүртэбэ [illegible]шэ.

Ажалай эдэ түрүү[illegible] мүнөө арбадахи табан [illegible]лэйнгээ түсэб, уялгануудые [illegible] нэрэтэй солотойгоор дүүр[illegible] гэхын түлөө тэмсэжэ [illegible]хай.

М. КАЛЕНИН.

„НЮДЭ БАЛАЙ“ ЯБАҺАН ДЭЭРЭ ААЛ?

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: КОММУНИСТЫН ҺЭШХЭЛ

«Хурса асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ» гэһэн Ю. Лапайн бэшэг («Правда», июлиин 9) уншаад, сэдьхэлни ехээр хүдэлөө, юундэ тиигээб гэжэ ойлгосотой байхынь тула өөртэмни болоһон ушар тухай хөөрэжэ үгэһүүб. Тэрэниие эгээн эхинһээнь бэшэ, харин намда утаа түбэгтэй байһан аад, хожомынь юрэ энеэдэтэй болошоһон ушаралһаа захалһуу. Сүүдһээ!

Тэрэ үдэр Госкомсельхозтехникын Баргажанай районно отделение эрхилэгшэ П. Хунданов — гомдогшо болон би — харюусагша, тэрэ үедэ эндэ шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ ахалагша инженерээр ажаллажа байһан, бидэ хоёр районой арадай судьягай кабинедтэ оробобди. Хэдэн минута үнгэрхэлөөр лэ Хундановые доромжолоо гэжэ намайе зэмэлэн сүүдэй бэлдэжэ дүүргэһэн хэрэг стол дээрэһээ пеэшэн руу хаягдашаба. Һанахадамни, судья В. Усов гомдогшодо хандан, ингэжэ хэлээ: «Петр Васильевич, албанайнгаа талаар гайтайшаг юумэ хэбэб. Та энээниие ойлгоно бээзэт? Та чамайе түбэгтэ оруулхагүй бээзэт?» — «Ягаабта, ягаабта, Василий Алексеевич!».

Теэд түбэгтэ оруулжал һалаа...

Энээхэн үзэгдэлые һанаандаа оруулжа, Хундановай хэлэдэгые, ябадалые сасуулжа мүнөө үзэхэдэм, тэрэ юушье ойлгожо абаагүй, ухаандаа хадуугаагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. Харин урда үдэрынь болоһон партийна нээмэл суглаан дээрэ шахаа тангаригаа үгэжэ байһан юм. Тиихэлээрээ коммунистнуудаа, хамта ажалладаг нүхэдөө мэхэлһэн болоно гээшэ ааб даа.

Юун дээрэһээ намайе харюусагша болгон сүүдтэ дуудаа гээшэб?

Өөр тухайгаа богонёор дурдаһууб. Өөрыгөө сэгнэжэ хэлэхэнь хүндэшье һаань, би өөр тухайгаа муу юумэ обёоржо үзөөгүйб. Бэшэ хүнүүдшье энээниие хараагүй байха гэжэ найданаб. Һургуули, техникум, Улаан-Удын завод, армиин албан. Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд... Ажал хэжэ ябаһан бүхы үедөө — нэгэшье һануулга, донгодолго абажа үзэгдөөгүй. Юунэй түлөө абаха байгаабиб даа? Ажалдаа гээгдээгүйб, үдэр гээгээгүйб, архи уугаагүйб, уугшашьегүйб.

Тиин гэб гэнтэ — сүүдтэ дуудаһан саарһан ерээ. Гэб гэнтэшье гэхээр бэшэл даа.

Нэгэ тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ манай арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри шүүмжэлэгдэһэн, тэрэнэй һүүлээр намайе энэ бүлэгэй түрүүлэгшын орлогшоор һунгаһан юм. Удаань хүдэлжэ эхилээ бээзэб. Манай заһабарилгын мастерскойдо «саарһан заһабарилга» хэгдэдэг болошонхой гэжэ бүри түрүүншэг юу-хэ дуулаһан байгааб. Харин тиихэдэ энэл асуудалаар намда хүнүүд тусгаар хандажа захалаа. Тэрэ буруу юумэн байһан ааб даа. Манай бүлэгэй түрүүлэгшэ слесарь Д. Доржиевтай хамта отделение эрхилэгшэдэ оробобди. Хэмжээ абахыень гүйбабди. Хунданов ингэжэ хэлээ: «Ороһонтнай һайн гээшэ. Би шалгажа үзээхэб. Красноярскые хэһээхэб». (В. Красноярскэй тэрэ үедэ заһабарилгын мастерскойе даажа байгаа).

Зүгөөр ямаршье хэмжээн абтаагүй үнгэрөө. Хүнүүд тэрээн тухай баһал намда хандажа оробо. Тиихэдэнь би өөрөө тэрэниие шалгажа үзэхэ гэжэ шиидээб. Документүүдтэй танилсахадамни бүхы юумэн элиржэ үгөө.

Манай ЗИЛ-555 автомашина (жолоошониинь Г. Бореев) мастерской соо юрын заһабарилгада ороһон юм. Документээрнь шалгахада, капитальна заһабарилга хэгдээ гэжэ тоотой байба. Тиимэ заһабарилгада хүргэхын тула дефектнэ ведомость доторнь складһаа абтаагүй, тиимэһээ автомобильда табигдаагүй урда талын мост бүхэлеэрээ һэлгэгдээ гэжэ бэшэгдэнэн байшоо. Мастерскойе даагша жолоошондо хуурмаг наряд бэшээ. Шалгаха үедэмнай тэндэ заһагдажа байһан бусад машинануудта складһаа абтаагүй элдэб детальнууд табигдаа гэжэ дефектнэ ведомостьдэ баһал худалаар оруулагдаһаниинь элишэлэгдээ.

Уданьгүй В. Красноярскэй арадай хиналтын бүлэгэй заседани дээрэ тайлбарилжа үгэхэ баатай болоо һэн. Тиигжэ намда дурагүйдэһэн түрүүшын хүн тодороо...

Удаань ахалагша инженер-экономист Н. Котенко зарим хүдэлмэрилэгшэдтэ, тэрэ тоодо өөрынгөө нүхэдтэ жэлэй шан — арбан гурбадахи салин буруу тоолоо гэжэ намда мэдэгдээ. Тэрэнэй хэмжээн таба дахин дээшэлүүлэгдэһэн байгаа. Акт бэшээд, хуули буса үгтэһэн мүнгэн кассада бусаагдаа һэн. Намда дураа гутагшадай тоо нэмэбэ.

Нэгэтэ зун манай магазинай директор Д. Бардымов предприятин найдалгаар Госкомсельхозтехникын Буряадай нэгэдэлэй складһаа 76 түхэриг сэнтэй загаһа бариха гүльмэ абаа гэжэ дуулабаб. Энээнэй мүнгые банк манһаа даража абаа, тэрэ гүльмэ складта ороо, гаргашалагдаа гэһэн юумэ байхагүй гэжэ хүнүүд мэдүүлбэ. Ахамад бухгалтерһаа һурахадамни, тэрэ мүрөө хабшажа — алдаальби гэбэ. Магазиниие даагшада хэлэхэдэм, һанаандаа оруулжа, Хунданов тэрэниие хүршэ һууриндахи танилдаа үгөө һэн гэбэ. Тэрэ абаһан счёдоо, гүльмэеэ складта тушаа, үгы һаа, мүнгыень түлэ гэжэ Д. Бардымовта дурадхабаб. Хоёр хоноод байхада мүнгыень... Хунданов түлэһэн байба.

Тиигэжэ намда дураа гутаһан үшөө нэгэ хүн — энэ ушарта отделение эрхилэгшэ өөрөө тодорбо. Хэрбээ урда тудаһан хүнүүдэй дураа гутаһаниинь нюур шарай дээрэнь харагдаһан байгаа һаа, Хунданов ямаршье яаза үзүүлээгүй. Хожом мэдэхэдэ, тэрэмнай саг зуурын байшоо. Нэгэ партийна суглаан дээрэ минии үгэ хэлэжэ байхада, отделение эрхилэгшэ шэрүүнээр үгыемни таһалжа, удаань өөрөө үгэ абажа хэлэхэдээ, намда ехээр ганиржа ороо. Тэрэниие һанахадаа мүнөөшье бэемни хүюумэ» хэһэн тухай дээрэ бэшээ һэм. Намда тохогдоогүй яла пеэшэн соо шатаа бэлэй. Яахаб теэд, асуудал шиидхэгдэһэн дээрэ тоологдоо.

Арайшье тиимэ бэшэ байшоо! Отделениие эрхилэгшые хайшашье ябуулаагүй. Зүгөөр тэрээндэ зэмэ тохоһон, бүхы зэмэтэндэл адли выговор соносхоһон, арбан гурбадахи салингайнь зарим хубине хаһаһан байха юм. Харин тэрэ, Хунданов алишье талаараа хубилаагүй. Тиихэдэнь намһаа хүрөө болоо гэжэ шиидээ һэм. Ажалһаа гаража ошооб.

Мүнөө үедэ ондоо эмхи зургаанда хүдэлнэб, зүгөөр дээгүүрдүүлхэ, нюдэ далдаха ябадал Госкомсельхозтехникын Баргажанай отделенидэ мүнөө болотор үргэлжэлөөр гэжэ мэдэнэб. Тодорхойлбол, энээниие районой газетэһээ мэдэжэ абааб. Түсэбһөө үлүү ороохоной 40—50 комбайн заһагдажа гараа гэһэн Хундановай илалтын мэдээсэлые уншанабди. Зүгөөр отделениин мастерской соо жэлдээ зургаа-найман комбайнһаа олон заһагдадагүй гэжэ мэдээжэл! Бэшьень механизаторнууд өөһэдынгөө ажахыда заһабарилдаг юм.

Яахадаа отделениин партийна организаци, коммунистнууд дуугай һууна гээшэб гэжэ һургаты даа? Тиимэл даа, дуугай һуунад, зүгөөр зарим нэгэнэйнь һэшхэлдэ хүндэ ашаан болоошье бээзэ. Теэд юу хэхэб? Һуурин багахан, үйлэдбэриин гансал эмхи бии. Хундановтай муудалдабал, үглөөдэр хайшаашье ябаха арга байхагүй.

Тиигэбэшье би дахин партийна бюродо хандаба гээшэб. Казанцев хардалга гүрдэлгэ хэнэ гэжэ бултадаа тооной тоолоно. «Булта тооной» гэхэдээ партбюрогой секретарь, отделение эрхилэгшын орлогшо В. Боков намда тад ондоо юумэ хэлээ. Зүгөөр... бюрогой заседани дээрэ бэшэ, харин намтай хөөрэлдэхэ зуураа хэлээ һэн.

Эсэсэй эсэстэ би эгээн гол юумэндээ хүрэбэб.

Һаяхан Улаан-Үдэдэ һуудаг минии нэгэ түрэлни ингэжэ хэлээ: «Ай даа, хүйхэр лэ байнаш. Иимэ юумэ хэжэ болохо юм аал? Өөрынгөө ноёдтой иимэ[illegible]р харилсадаг юм гү? Хулгайлна, мэхэлнэ гэнэш — хэжэл байг лэ, шамда юун хэрэг бэ? Шинии нюдые һаргаана гү? Тиихэдэнь нюдэ балай байгыш!».

Гэртээ ерээд, хүршэтэеэ — инженер-хабсаргагша А. Телятниковтай уулзабаб. Хэр байнаш, ажал ямар бэ гэжэ асуухадамни, тэрэ энеэбхилэн, ингэжэ харюусаа: «Юун хэрэг бэ? Хүдэлнэбди, бага сага мэхэлнэбди. Ши ойлгыш, һаяхан тоолоод үзэхэдэмни, гансахан түлишын аппаратура заһабарилхадаа, ажахынуудһаа хэды схэ мүнгэ хуурмагаар ябана гээшэбибди. Жэлдэ зургаа мянган түхэриг-һөө дээшэ гарана». — «Шишье дураа гутажа, дуулгаха газартань хүргөө бэзэш?» — «Яаба гээшэбши? Намай

Л. И. БРЕЖНЕВ БУУ ЗӨБСӨГ ХУРЯАЛГЫН ГОЛ АСУУДАЛНУУДЫЕ ШИИДХЭХЭ СОЦИАЛИС ИНТЕРНАЦИОНАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИШӨ БҮЛЭГТЭЙ УУЛЗАБА

...сал. Эхиннинь ...вуртa).

...бөсөг хуряаха тухай ...дөө бодото то... ...харгүдые бэлүүл... ...ые Л. И. Брежнев ... Буу зөбсөг хуряа... ...таарамжатай бай... ...ултхые оролдон, ...р бидэ өөһэдынн... ...ма иматтал иимэ ...удые хэхэ хараа... ...гэжэ КПСС-эй ЦК-... ...ральна секретарь ... Этигэл найдалай, ...голсолгын оршон ...байгуулга буу зөб... ...талаар хүгжэл... ...ын тула шиидхэ... ...шанартай байна. ...пистнууд ба со... ...радуудтай һайн ...барисаа тогтоохын ...бүхы демократиче... ...найрамдалда дура... ...хүсэнүүдтэй бу... ...һайнаар хөөрэлдэ... ...КПСС саашадаа... ...жэ юм гэжэ Л. И. ...түгэсхэлдөө тэм...

...талаар туйлагдаһан ...хумые сэгнэнэбди, ...рилсаагаа саашадань ...өр бөлэнбди. Гол ...юмэниинь юуб гэ... ...дудай хуби заяан... ...шухала удха ша... ...нитын зорилго... ...байнабди.

...эй ЦК-гай Гене... ...секретарь, СССР-эй ...Советдэй Президи... ...үүлэгшэ Л. И. ...ай хэлэһэн үгые Соц... ...өдөлмэришэ бүлэ... ...ууд анхаралтайгаар

...тернын хөдөлмэришэ ...үүлэгшэ К. Сор... ...лхэдээ, хүндэмүү... ...унаар уггаһанайнь ...ар баясхалан хүр... ...циалис интернацио... ...үүлэгшэ нүхэр Вил... ...ын эльгээһэн ха... ...аршалганууд ые, ...лхан хүсэлэнүүдые ...режнетэ дамжуул... ...аа. Буу зөбсөг ху... ...хай асуудалаар, мү... ...хүн түрэлтэнэй ур... ...аһан өгөөн гол шу... ...уудалаар бидэнэр... ...жа, һанамжануудаа ...саг олохоор бөлэн ...най түлөө Танда ...ходьхэлнээ таларха... ...бди гээд тэрэ хэ... ...хадаа буу зөбсөг ...ы, уласхоорондын ...байдал һуларуул... ...лөө тэмсэлдэ хүсэ ...гампахагүйе Танай ...дэнхэй байһан яба... ...жо гэжэ тоолонобди. ...бсөг хуряаха талаар ...интернационалай ...шэ бүлэгые жэл ...эмхидхэн байгуул... ...зөбсөг бүтээн гар... ...бүхы арадуудай ...болон ажана тэниг... ...далда түбэг бэрхэ... ...ые тохёолдуулжа ...ь социалистнуудай, ...окрадуудай һанаа...

...гаа вобожо байһые элирхэй... ...лэн тэршэлээ һэн. Шахардуу ...байдал һуларуулгаһаа ондоо ...алхамай бии байһые ойлго... ...ногүйбди, шахардуу байда... ...лые политическэ аргаар һу... ...ларуулгын хэмжэзэ тэрэ хэм... ...дэнь үлөөхын тула уласхоо... ...рондын ашаг үрэ ехэтэй хи... ...наалта доро буу зөбсөгүүдээ ...бүгэдэ нинтээрээ бүрин хү... ...сэдөөр хуряаха шэнэ алха... ...муудые хэхэ ёһотой байнан... ...даа батаар этигэнэбди.

Манай уулзалга онсо үе сагта боложо байна. Та, нүхэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, президент Дж. Картер ОСВ-2 тухай договорто оройдоол гурба һара хахадай урда тээ Венэдэ гараа табиһан байнат. Энэ Договор хадаа стратегическэ буу зөбсөгүүдые хинаха урма баяр түрүүлмэ түүхэтэ алхам болоно гэжэ тоолонобди. Тэрэ һаяар эсэслэн баталагдажа, стратегическэ буу зөбсөгүүдые тоогойнь, илангаяа шанарайнь талаар хизаарлаха шэнэ хөөрэлдөөнүүдэй дары эхилэгдэхэ һайнаданд найданабди.

Бидэ харгын бэлшэр дээрэ ерээд байнабди: саашанхи һарануудта, жэлнүүдтэ бидэнэй баталан абаха шиидхэбэринүүд уласхоорондын бүхы байдалай хүгжэлтые тодорхойлхо бшуу. Саашадаа буу зөбсөг хуряаха талаар схэ алхамууд хэгдэхэгү, али үгышье гэбэл, буу зөбсөг бүтээн гаргалгые һүжэрөөлгын шэнэ шата эхилхэдээ магадгүй. Шахардуу байдал һуларуулгын арбаад жэл соо туйлаһан үрэ дүнгүүдээ алдаха аюул бидэнэртэ тохеолдуулагдана.

Эб найрамдалай ба буу зөбсөгүүдые хуряахын түлөө тэмсэлэй эмхитэй, арад зоной зүгһөө дэмжэлгын ашаг үрэ ехэтэй байха байһанда этигэнэбди. Бүхы далхэй дээрэ гаргагдаһан хүсэлэл оролдолгонуудта харюусалгатай байһанаа мэдэрхээр бэлэнбди.

Холбоото Штадуудай президенттэй, бүлэглөлдэ хабаададаггүй оронуудай түлөөлэгшэдтэй ба ООН-ой Генеральна секретарьтай уулзаха үедөө шахардуу байдал һуларуулха, буу зөбсөг хуряаха шиидхэхы уряатайгаар хандабабди. Эндэ, Москвада, иимэ уряатайгаар хандаха хүсэлэнтэйбди. Танай зүгһөө тон һайшаалтайгаар үгтагдаха байһандаа бидэ, эб найрамдалай политикые Танай үнинһөө хойшо бэлүүлдэг байһые мэдэхэ тула, этигэн найданабди.

Социнтернын делегациин 'албанай хэрэгээр Советскэ Союзда түрүүшынхеэ ерэһэн дээрэһээ түүхэтэ удха шанартай байна гэжэ Социалис интернационалай генеральна секретарь Б. Карлсон үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Буу зөбсөгүүдые хинахын, зөбсөг хэрэгсэлнүүдые хуряахын, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэлэй хойшолуулашагүй шухала байһан дээрэһээ иимэ алхам хэгдээ.

Буу зөбсөг бүтээн гаргалгын саг үргэлжэ һүжэржэ, сэрэгэй техникын нарижуулан һайжаруулагдажа, эдэ бүгэдын хиналтаһаа гараха аюул тохёолдуулжа байхадань, манай уулзалгые эмхидхэхэ шухала болоһон байна гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ бусад ямар нэгэн оронһоо үлүү ехэ гарза хохидолдо орохон, 20 миллион хүнөө алуулһан орон, нацис сэрэгэй машинын айхабтар ехэ һандаралнуудые үүдхэһэн орон, энэ машиные үгы хэлгэдэ гол хубитаяа оруулһан орон — Советскэ Союзда ерэхэдээ, зөбсөг хэрэгсэлнүүд болон буу зөбсөг хинаха хиналта тогтоохо шухала байһые илангаяа тодо һонороор ойлгонобди.

Албанай хэрэгээр ерэһэн ушарнай бидэнэй бултанайнай һанаае ехээр зобоодог буу зөбсөг хуряаха тухай социалистнуудай ба коммунистнуудай хоорондо болохо хөөрэлдөөн гэжэ тоолохо шухала.

Социалис интернационал зөбсөг хэрэгсэлнүүдые ба буу зөбсөг хуряалгые хинаха ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлэн үргэдхэхэ хараатай юм. Калеви Сорса түрүүтэй худөлмэришэ бүлэгэй ажал ябуулга Социалис интернационалай конгресс болотор үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Ойрын жэлнүүдтэ буу зөбсөг хуряалгын темэ 15 миллионһоо дээшэ гэшүүдтэй манай эмхинүүдэй, әлдэб оронуудай партинуудай худөлмэридэ шухала нүхэсэл болоно.

Манай делегаци дэлхэй дээрэ шэнэ, бүри аюул түбэгтэй буу зөбсөг улам схээр бүтээн гаргажа эхилхэ үедэ Москва ерэбэ. Манай худөлмэриие иматтал иимэ бодолтойгоор хараха ёһотойбди.

Эндэ үнгэргэдэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадахые урианайтнай түлөө Социалис интернационалай үмэнэһөө баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров болон КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. С. Шапошников мүн лэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Уулзалга хани ёһоной, бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Арадай хиналтын булан

Манай Хяагтын районой арадай хиналтын комитет хинагшадай эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ, бүлэг болон постнуудай худөлмэри һайжаруулха талаар нилээд оролдолго гаргана. «Латвиин ССР-тэ арадай хиналтын органуудые партийна талаар хүтэлбэрилгэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо үгтэһэн заабаринуудтай зохилдуулан, арадай хиналтын гол бүлэгүүд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро худөлмэриеэ эдэбхижүүлхэ зорилгоор зарим тэды хэмжээнүүдые бэлүүлһэн байна.

Мүнөө район дотор 1490 хинагшад худөлнэ. Тэдэнэй 900 гараниинь худөлмэришэд, колхозниГууд юм. Олонхинь партиин, комсомолой гэшүүд. Арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр партком болон партбюрогой гэшүүдээр һунгагданхан.

Арадай хиналтын районно комитет арадай ажахын элдэб һалбаринуудай ажал худөлмэри хинан шалгадаг штатнабэшэ 10 таһагтай юм. Штатнабэшэ таһагуудые үнэн сэхэ ажалаараа шалгаржа, олоной дунда хүндэтэй болоһон хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын ба соёлой таһагые пенсионер, РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша Г. П. Дубровский, гомдол болон дурадхалнуудай бюрое горсоведэй гүйсэдкомой секретарь А. К. Налабордина хүтэлбэрилнэ. Арадай хиналтын районно комитедэй штатнабэшэ инспекторнүүд колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, бусад олон зургааануудай хинагшадай бүлэг болон постнуудтай нягта холбоо барисаа байгуулан-хай.

Арадай хиналтын районно комитет, тэрэнэй штатнабэшэ таһагууд хинагшадай гарадаг юм. Мүн лэ эндэ «Арадай хинагшадай заочно һургуули» гэжэ нинтэ гаршаг бии болгогдоо. Тэндэ арадай хиналтын эрхим бүлэг, постнуудай худөлмэриин дүй дүршэл харуулагдадаг гээшэ.

Иимэ хэмжээ ябуулганууд арадай хинагшадай худөлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ. Тэрэнэй ашаар хинагшадай олонхи бүлэг болон постнууд үйлэдбэриин экономико шудалжа, шалгалтануудаа саг соонь, гүнзэгы һайнаар үнгэргэнэ. Тиигэжэ арадай хинагшад үйлэдоэриин ашаг үрэ, худөлмэриин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна бшуу.

«Пограничный» совхозой арадай хиналтын бүлэгые Ленинэй орденто Яков Иванович Лазарев хүтэлбэрилдэг юм. Ажахын хинагшад совхозойнгоо ажабайдалаар һонирхожо, саг үргэлжэ шалгалтануудые хэнэ. Жэшээнь, тэдэнэр байгша оной май һарада ажахын һү һаалиин фермэнүүдэй үйлэдбэрилһэн продукциин шанар шалгаһан байна. Тиигэжэ фермэнүүдтэ бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлһэн, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Ажахын Калинишнинскэ МТФ-дэ дүрбэн һара соо һаагдаһан 1065 центнер һүнэй оройдоол 21 центнерынь нэгэдэхи сортоор гүрэндэ тушаагдаһан байба. Харин 86 центнер һүн гашалжа. ажахыда мүнгэ зөөриин ехэ хохидол ушаруулаа. Эндэ ажалай журам һула, фермын худөлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын худөлмэри ябуулагдадаггүй байгаа. Мүн һаалишадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ тухай асуудалда анхарал хандуулагдадагүй һэн. Тэрэнэй хажуугаар һүнэй шанар тодорхойлхо тусхай лаборатори худөлдэггүй, сэбэр һүнэй түлөө түлэгдэхэ салин хүлһэн тухай гурим эндэ нэбтэрүүлэгдээгүй байшоо. Ушар иимэһээ эдэ бүгэдэ дутагдануд арадай хиналтын гол бүлэгэй суглаан дээрэ зүбшэгдэһэн юм. Тиигэжэ элирүүлэгдаһэн дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор хэмжээнүүд дары абтаа. Гол бүлэгэй дурадхалаар арадай хиналтын районно комитет «Пограничный» совхозой 3-дахи отделениин хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд тушаа шанга хэмжээнүүдые абаһан юм.

Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын арадай хиналтын гол бүлэг (түрүүлэгшэнь Г. И. Боброва) коллективэйнгээ ажабайдалаар ходо һонирхожо байдаг юм. Эндэхи арадай хинагшад даалгагдаһан уялгадаа үнэн сэхээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр худөлдэг. Тэдэнэр байгша ондо тус фабрикын худөлмэрилэгшэд медицинын талаар хэр зэргэ хангагданаб гэһэн асуудалаар һонирхоһон, шалгалта хэһэн юм. Фабрикын элүүр энхын пунктда даб дээрээ хэрэгтэй медикаментнүүд дуталдана, цехүүд соохи аптечкэнүүд саг соогоо шухала хэрэгсэлээр хангагданагүй гэжэ шалгалтын комисси элирүүлбэ. Тиихэдэ пунктын ахалагша медсестра даалгагдаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг байгаа. Тиимэнээ арадай хиналтын гол бүлэгэй дурадхалаар районой түбэй больницын захиргаан фабрикын элүүр энхын пунктын ахалагша медсестрае ажалһаань гаргаһан юм. Дутагдалнуудые усадхаха талаар тусхай хэмжээнүүд абтаа.

Түмэр харгын Наушкын станциин, Хяагтын совхозой, «Родина» колхозой, районой «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй, бусад эмхи зургааануудай арадай хиналтын гол бүлэгүүд түрэл коллективүүдэйнгээ дунда ехэ ашатай туһатай ажал ябуулна. Тэдэнэр ажалай журам эбдэхэ, арадай баялигта эзэн бусаар хандаха, үрихэ, үбэршэлхэ үзэгдэлнүүдтэй эрид шууд тэмсэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, худөлмэриин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нилээд хубитаяа оруулна. Тэрэнэйнь үрэ дүн яһала ехэ гэжэ тобшолмоор.

Ж. ХУРИГАНОВ,
Хяагтын районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

АША ТУҺАТАЙ АЖАЛАЙНЬ ҮРЭ ДҮН

мэргэжэл шадабари, мэдэсыень дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна. Тиимэһээ хиналтын бүлэг болон постнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн кварталда нэгэ дахин үнгэргэгдэнэ. Эндэ партиин райкомой секретарьнар, райсоведэй гүйсэдкомой харюусалгата худөлмэрилэгшэд, арадай хиналтын районно комитедэй, тэрэнэй штатнабэшэ таһагуудай түлөөлэгшэд, бүлэг болон постнуудай хүтэлбэрилэгшэд элидхэлнүүдые хэдэг, тоосодог юм. Тэрэнэй хажуугаар арадай ажахын һалбаринуудай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинарнууд саг үргэлжэ эмхидхэгдэнэ. Районой «Ленинэй туг» газетэдэ арадай хиналтын худуудаһан саг үргэлжэ гарадаг юм. Мүн лэ эндэ «Арадай хинагшадай заочно һургуули» гэжэ нинтэ гаршаг бии болгогдоо. Тэндэ арадай хиналтын эрхим бүлэг, постнуудай худөлмэриин дүй дүршэл харуулагдадаг гээшэ.

Иимэ хэмжээ ябуулганууд арадай хинагшадай худөлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ. Тэрэнэй ашаар хинагшадай олонхи бүлэг болон постнууд үйлэдбэриин экономико шудалжа, шалгалтануудаа саг соонь, гүнзэгы һайнаар үнгэргэнэ. Тиигэжэ арадай хинагшад үйлэдоэриин ашаг үрэ, худөлмэриин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна бшуу.

«Пограничный» совхозой арадай хиналтын бүлэгые Ленинэй орденто Яков Иванович Лазарев хүтэлбэрилдэг юм. Ажахын хинагшад совхозойнгоо ажабайдалаар һонирхожо, саг үргэлжэ шалгалтануудые хэнэ. Жэшээнь, тэдэнэр байгша оной май һарада ажахын һү һаалиин фермэнүүдэй үйлэдбэрилһэн продукциин шанар шалгаһан байна. Тиигэжэ фермэнүүдтэ бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлһэн, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Ажахын Калинишнинскэ МТФ-дэ дүрбэн һара соо тоото асуудалнуудта конкурсдо хабаадагшад гүи гүнзэгы харюу үгэхэ ёһотой.

СААХАРАЙ СВЕКЛО ХУРЯАЛГА ТҮЛЭГТӨӨ ОРОНХОЙ

ПРАГА. Орон дотор ургуулагдадаг гол шухала худөө ажахын культура болохо саахарай свеклын баян дээжые хуряалга ЧССР-тэ эдэ үдэрнүүдтэ үргэн далайсатайгаар эхилбэ. Чехословакида свекло ургуулдаг гол районууд гэжэ тоотой Дунда Чехиин, Урда Моравиин түрүү ажахынууд гектарһаа дунда зэргээр 50—55 тонно энэ үнэтэ культура суглуулан абаха түсэб хараатай.

ХҮНДЭТЭЙ КИОСКЁР

Бэшүүр тосхоной «Союзпечатиин» киоскдо Екатерина Петровна Кулайчук худөлдэг. Табяадтай энэ эхэнэр өөрынгөө бодото наһанһаа холо залуугаар харагдадаг, хүнгэн бэстэй, сарюун шарайтай зандаа юм.

Түрүүн түмэр харгыда худөлмэрилжэ ябатараа, гэрэ 1965 ондо Бэшүүрэй хэлхеэ холбоондо ороо һэн. Харин тус киоскдо дүрбэдэхи жэлээ худөлнэ. Тиигэхэ зуураа түсэбтэ даабарияа дорхойлхо тусхай лаборатори худөлдэггүй, сэбэр һүнэй түлөө түлэгдэхэ салин хүлһэн тухай гурим эндэ нэбтэрүүлэгдээгүй байшоо. Ушар иимэһээ эдэ бүгэдэ дутагдануд арадай хиналтын гол бүлэгэй суглаан дээрэ зүбшэгдэһэн юм. Тиигэжэ элирүүлэгдаһэн дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор хэмжээнүүд дары абтаа. Гол бүлэгэй дурадхалаар арадай хиналтын районно комитет «Пограничный» совхозой 3-дахи отделениин хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд тушаа шанга хэмжээнүүдые абаһан юм.

Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын арадай хиналтын гол бүлэг (түрүүлэгшэнь Г. И. Боброва) коллективэйнгээ ажабайдалаар ходо һонирхожо байдаг юм. Эндэхи арадай хинагшад даалгагдаһан уялгадаа үнэн сэхээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр худөлдэг. Тэдэнэр байгша ондо тус фабрикын худөлмэрилэгшэд медицинын талаар хэр зэргэ хангагданаб гэһэн асуудалаар һонирхоһон, шалгалта хэһэн юм. Фабрикын элүүр энхын пунктда даб дээрээ хэрэгтэй медикаментнүүд дуталдана, цехүүд соохи аптечкэнүүд саг соогоо шухала хэрэгсэлээр хангагданагүй гэжэ шалгалтын комисси элирүүлбэ. Тиихэдэ пунктын ахалагша медсестра даалгагдаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг байгаа. Тиимэнээ арадай хиналтын гол бүлэгэй дурадхалаар районой түбэй больницын захиргаан фабрикын элүүр энхын пунктын ахалагша медсестрае ажалһаань гаргаһан юм. Дутагдалнуудые усадхаха талаар тусхай хэмжээнүүд абтаа.

Түмэр харгын Наушкын станциин, Хяагтын совхозой, «Родина» колхозой, районой «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй, бусад эмхи зургааануудай арадай хиналтын гол бүлэгүүд түрэл коллективүүдэйнгээ дунда ехэ ашатай туһатай ажал ябуулна. Тэдэнэр ажалай журам эбдэхэ, арадай баялигта эзэн бусаар хандаха, үрихэ, үбэршэлхэ үзэгдэлнүүдтэй эрид шууд тэмсэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, худөлмэриин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нилээд хубитаяа оруулна. Тэрэнэйнь үрэ дүн яһала ехэ гэжэ тобшолмоор.

Ж. ХУРИГАНОВ,
Хяагтын районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдэй

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

АЛМАЛТА АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

ВАРШАВА. Гданьск хотодохи «Висла» гэжэ нэрэтэй онгосонуудые бүтээдэг верфь орон дотороо эгээн аша үрэ схэтэй предприятинуудай тоодо ородог болобо. Польшын мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаһанай ёһоор верьфиин коллектив электрын эльшэ хүсэ, булад, бусад түүхэй эд арьбалжа, байгша оной эхиниһээ хойшо 1,5 миллион злотых мүнгэ зөөри гүрэнэй жасада нөөсэлһэн байна. Эды шэнээн мүнгөөр дунда хэмжээнэй далайн онтосо бүтээхэ арга боломжо бии.

Түүхэй эд, элшэ хүсэ, материалнуудые алмалта хадаа Арадай Польшын национальна олзо доходой ургалгын найдамтай нэгэ нүхэсэлынь болонхой юм. Энэл хэрэгтэ правительствын зохёон нэбтэрүүлжэ байгаа тусхай программа, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай худөлмэрилэгшэдэй гаргадаг олон тоото үүсхэл, худөлөөнүүд зорюулагданхай. Абтажа байгаа хэмжээ ябуулганууудай үрэ дүн мүнөөнһөө харагдажа эхилээ гэжэ тэмдэглэмээр. 1973—1978 онуудай туршада республикын ажалшад 24 миллион тонно элдэб түхэлэй түлишэ, 2,7 миллион тонно булад, 3 миллион тонно цемент, бусад материалнуудые элбэг ехээр алмаһан байха юм. Тиихэдэ ПНР-эй хото городуудта, худөө нютагуудта түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэг эмхитэйгээр ябуулагдажа эхилэнхэй.

КУБЫН ХҮН ЗОН ОРОД ХЭЛЭ ШУДАЛНА

ГАВАНА. «Радио Ребельде» гэжэ станциин нэгэ долгин дээрэ сонстодог дамжуулга һүүлэй табан жэлэй туршада үдэр бүри «Ород хэлэнэй хэшээл эхилхэмнай» гэһэн танил үгэнүүдээр захалдаг юм. Тэрэниие хэдэн арбаад мянган Кубын ажалшад анхаралтайгаар шагнадаг. Мүнөө Эрхэ сүлөөгэй арал дээрэ ородоор хэлэхэдэ ойлгодог, өөһэдөошье муу бэшээр ородоор дуугардаг зоной тоо нилээд олон болонхой.

Ород хэлэ шудалагшадай конкурснууд орон дотор саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг боложо заншанхай.

Мүнөө урда урданайхиһаа олон хүнэй хабаадалгатай Олимпиин конкурс эхилхэнь. Тэрээндэ илажа гараһан 75 хүн Советскэ Союз, Олимпиада-80-да ошохо путевкодо хүртэхэ золтой байха. Гадна 10 мянган илагшадта олимпиин бэлэгүүд барюулагдаха юм. Тус конкурсдо зуу мянга шахуу хүн хабаадахаар багсаамжалагдана. Илажа гарахын тула совет арадай коммунизм байгуулгадаа туйлаһан амжалта, совет-кубын хани харилсаан, совет спортсменүүдэй илалтануудтухай, мүн бусадшье олон

ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

ХАНОЙ. Болгариин партийно-гүрэнэй делегациин албанай хэрэгээр манай орондо ерэлгын Вьетнамай ба Болгариин партинуудай, гүрэнүүдэй болон арадуудай хоорондохи һаналаа нэгэдэлгые, аха дүү ёһоной хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байһандань найданабди гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ле Зуан, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Советдэй Түрүүлэгшэ Т. Живков түрүүтэй партийно-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Вьетнамда ерэһэнтэй дашарамдуулан, эндэ үнгэргэгдэнэн Вьетнам-болгар хани барисаанай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПВ-гэй Ханойн горкомой нэгэдэхи секретарь Ле Ван Льюнг митинг дээрэ амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Т. Живков үгэ хэлэхэдээ, социализм байгуулгада Вьетнамай туйлаһан амжалтануудые, бэеэ дааһан ороноо хамгаалха талаар арадай баатаршалгата тэмсэлые тэмдэглэһэн байна. Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай хамта, дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэй хамта НРБ Вьетнамай, Лаосой ба арадай Кампучиин талада ходоо байха, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааһан байдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы арадуудай үнэн хэрэгые хамгаалха юм гэжэ Т. Живков саашалаа мэдүүлээ.

КПВ болон Вьетнамай Социалис Республикатай тогтоohон харилсаагаа БКП болон Болгариин Арадай Республика үндэрөөр сэгнэдэг гэжэ Т. Живков түгэсхэлдөө хэлэбэ.

СРВ болон НРБ-гэй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто Ханойдо баярай оршон байдалда гар табигдаа. Вьетнамай талаһаа — Ле Зуан, Болгариин талаһаа — Т. Живков договорто гараа табиһан байгаа. Эрдэм, техникын, мүн граждан авациин талаар харилсаа холбоон тухай хэлсээнүүдтэ энэ үдэр мүн лэ гар табигдаба.

ДЖ. КАРТЕРАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ ТУШАА

...ОРК. (ТАСС). ...Куинс-колледждэ үгэ ... США-гай прези... ...Дж. Картер Кубада ...эгэйхидэй байһан ...ог асуудалые үшөө ...тан табиба. Энэнэ ...США-да номнолой ...шаг шууяан дэл... ...нхэй юм. Мүнөө Ку... ...а совет сэрэгэй алба... — тэдэниие «совет частнуудай» гэжэ ...ер нэрлээ юм — ...Штадуудта аюул ...инагүй гэжэ тэрэ ...«Манай эрьенүүдтэ ...үгэхэ шадалтай ...а буу зөбсөг тэ... ...ты, далай тээһээ ...орохын тулада хэ... ...хэрэгсэлнүүд тэдээн... ...Тинхэлээрээ тэдэ... ...ай амгалан байдал... ...тохёолдуулжа ша... ...юм» гэжэ тэрэ ойл... ...байна.

...өө үгэһэн сэгнэл... ...оулжэ, Дж. Картер ...ингэжэ мэдүүлээ: ...ошье, «тогтоод бай... ...тус-кво США-да ...ууй байна», яаха... ...ааа, тэрэнэй бата... ...ohoop, «баруун зү... ...дэлхэйдэ сэрэгэй ...дые олоор оайр... ...тухай эндэ хэлэг... ...уу.

...ка республика ба тэ... ...ритка тушаа Дж. ...хэдэ хэдэн бүдүү... ...вохидгүй аашануу... ...ааһан оайна. Куоа ...ариин дэмжэлгэнээ, ...нэрлөөл, Совет... ...ай дэмжэлгэһээ бү... ...дыдана, тиигээд ...ородын оршондо бу... ...үүдэй аша туһын ...ааруулга хэнэ гэжэ ...ушар хэрэгые тэ... ...рүүтэй харуулһан ...юм. Тиихэ зуураа, ...президент имар... ...ааньь баримтануу... ...ли гаршэлэлнүү... ...даха гэжэ бээ зо...

...одоhон оршон бай... ...А-гай амгалан бай... ...тохёолдуулна... ...ушөө дахин онсо... ...лээд, Дж. Кар... ...өөз хамта статус... ...хубилгаха хү... ...байнаа элирхэй... ...дүүлээ. Мүнөө... ...дые хубилга...

...ха зорилготой ямар нэгэн ябуулга США хэжэ болохо гэһэншүүгээр тэрэ заналтын шэнжэтэйгээр шагнажа һуугшадтаа уридшалан һануулаа.

Энээн тухай хэлэхэ зуураа, Дж. Картер тиихэ һамбаандаа иигэжэ тэмдэглээ: Кубада байдаг совет сэрэгэйхидэй тоо 1963 оной-хидо орходоо мүнөө бага болонхой, олохон жэлнүүдэй турша соо бии байһантай сасуулхада, мүнөөнэй байдалда шэнэ зүйл юуншье үгы гэжэ бодото дээрэ тэрэ арсаагүй юм.

Холбоото Штадуудай өөһэдөө бусад оронуудай газар дээрэ сэрэгүүдээ барижа байдаг, тиигээд «тэдэнэй зариманиинь Советскэ Союзай хилэнүүдтэ тон дүтэ оршодог юм» гэжэ Дж. Картерай хэһэн мэдүүлгэ анхарал хандуулмаар байна. «Бидэ Урда Корейдэ сэрэгүүдые баринабди. Бидэ Япондо сэрэгүүдые баринабди. Бидэ Турцида ямар нэгэн зөбсөгтэ хүсэнүүдые баринабди...» «Гэбэшье эндэ «шэнэ зүйл юуншье үгы», энэ хадаа «манай орон ба Советскэ Союз мэтэ, тиимэ томо гүрэнүүдэй өөһэд хоорондохи болохотой харилсаануудай зүйлнүүдэй нэгэниинь» болоно гэһэншүүгээр хэлэхэһээ ондоо юумэ США-гай президент энээн тушаа юушье хэлэжэ шадаагүй. Адагай захынь жэгтэй үндэһэ баримта гээшэл, тиинэн мүртөө США-гай президент энээндэ иимэ тобшолол хээ бшуу: «баруун зүгэй хахад дэлхэйдэ, илангаяа Куба мэтэ орон дотор совет сэрэгэй частнуудай байжа байһанда американ арад ехэл хүндүүлхэйтэйгээр хандана гэжэ Советскэ Союзай ойлгохые бидэ хүсэнэбди».

Эдэ бүхы худал хуурмаг, хорото дайралтын ба заналтын шашаг олон үгэнүүдые хэлээд, США-гай президент удаань Вашингтондо үгэ хэлэхэдээ, ОСВ-2 договор эсэслэн баталха ябадалые өөһэдынгөө түрүүшын ээлжээнэй зорилго гэжэ сэгнэхыень сенаторнуудые уряалаад, «ядерна буу зөбсөгтэй политикаар бу наадагты» гэһэн уряалтайгаар тэдээндэ хандаһан байха юм. «Энэ договорые эсэслэн баталалгын буруу һүрэлгэ хадаа США-да ба эб найрамдалай хэрэгтэ үгтэһэн шанга сохилто болохо байна» гэжэ энэ үгэ соогоо Дж. Картер мүн лэ уридшалан һануулһан байха юм.

ДЭЛХЭЙН ХИЛЫН САААНАҺАА

Ф. КАСТРЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ГАВАНА. Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Советдэй ба Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро США-гай Си-Би-Эс гэдэг радио ба телевизионно компаниин корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө совет сэрэгэй албатадай Кубада байдаг тушаа һүйдхэлтэ ябуулгын Холбоото Штадуудта һүжэрөөгдэжэ байһан ушарые эрид буруушаагаа. Энэ хөөрэлдөөн Кубын телевиденеэр дамжуулагдаһан байна.

Американ номнолой тарааһан худал хуурмаг үгэнүүдые Кубын хүтэлбэрилэгшэ ори таһа буруушаагаад, совет мэргэжэлтэдэй худөлдэг сэрэгэй һуралсалай түб тухай бодото дээрээ хэлэгдэнэ гэжэ тэмдэглээ. Энэ түб 1962 оноһоо хойшо худөлдэг, США-гай бүхы президентнүүд тэрээн тухай һайн мэдэдэг байгаа гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлээ. Энэ сагһаа хойшо совет албатадай зорилгонуудынь хубилһан байна гэһэн баталамжануудынь американ болон дэлхэйн олониитын һанал бодолые балартуулха хараатай худал хуурмаг юумэн болоно.

Бүхы Латиин Америкэдэл адли, Куба США-гай мэдэлэй бэшэ юм. Тиимэһээ өөрыгөө хамгаалха хүсэхэ бэхижүүлхын тула республикын абадаг хэмжээнүүд тушаа «ойлгуулламжануудые үгэхыень» эрилтэ табижа шадахагүй байна гээд Ф. Кастро үргэлжэлүүлбэ. Энэ асуудал тушаа американ захиргаанай гаргаһан бүхы шуулан нэн түрүүн бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай гүрэнэй ба правительствын толгойлогшонорой VI конференциие Гаванада үнгэргэлгые таһалдуулха зуураа, мүнөөнэй американ захиргаанай нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ зорилготой байна.

Кубада бии байгаа самолёдууд ядерна буу зөбсөгүүдээр хангагданхай байхадаа магадгүй гэһэн баталамжанууд худал хуурмаг юм гэжэ Ф. Кастро тодорхойлоо. Гансал Советскэ Союз нимэ буу зөбсөг Кубада үгэжэ шадаха байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Зүгөөр Советскэ Союз 1962 оной совет-американ хэлсээнэй дүримүүдые тодо наринаар, хэлбэришэгүйгөөр сахидаг юм. Кубын газар дайда дээрэ ядерна гү, али стратегическэ шэглэлтэй ямар нэгэн бусад буу зөбсөг байхагүй.

Совет сэрэгэй албатадай Кубада байһан тухай шууяа гаргаһан үгэ хүүр худал хуурмаг үйлэ хэрэг болоно гэжэ Кубын хүтэлбэрилэгшэ нэрлэбэ. Гэхэтэй х

ХОДОДОО МАГТААЛТАЙ

Василий Черноярров Совет Армида мордоходоо, арад түмэндөө үнэн сэхээр алба хэхэб гэжэ мэдүүлээ hэн. Тэрэ Хяагтада ДОСААФ-ай дэргэдэхи жолоошодые бэлдэдэг hургуули дүүргэhэн юм. Тиин хоёр жэлэй туршада үнэн сэхээр Эхэ орондоо алба хэхэдээ, даалгагдаhан техникээ саг үргэлжэ заhабарилан, зүбөөр харууhалдаг тула hайшаал, магтаалда хүртэдэг hэн. Мүн харгыгаар ябаха дүрим жэншэдгүй сахидаг байгаа hааб даа.

Ёно заншалта үдэшэлгэн дээрэ юмандирнууд, политхүдэлмэрилэгшэд hайн hайхан захяа хэлэхэдээ, арадай ажахыда амжалтатай хүдэлхыень юрөөhэн юм. Уданшьегүй Василий түрэл Хяагтынгаа совхоздо бусажа, автомашина жолоодожо эхилээ. Ажалша бэрхэ, урагшаа hанаатай хүбүүн совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үгэhэн даабаринуудые дууhынь дүүргэдэг юм.

Hая тэрэ Дүреэнэй hүhаалинин фермэдэ сенаж сүлөө забгүй зөөжэ байба. Тракторно-гаряан ажалай бригадын бригадир А. Н. Третьяковтой уулзабабди.

— Комсомолец Василий Черноярров хэр хүдэлнэ хаб? — гэжэ асуубаб.

— Эрхимээр ажаллана. Манай отделениде үсөөн үдэрөөр лэ эльгээhэниинь харамтай, — гэжэ тэрэ харюусаа hэн.

А. СУРМАЧ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Черноярров. **Авторай фото.**

ХОЛЫН ФЕРМЭНҮҮДТЭ ОШОБО

КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин заhагай түлөөлэгшэд, врачнууд, наймаалагшад, соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадын гэшүүд холын тайгада байрлаhан Джилиндын совхозой орошодто hая вертолёдоор ошобо.

Ажалай Алдар Солын III шатын орденто В. А. Догончин, Ю. П. Молоков, Л. И. Каюнчин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэшүүд айлшадые хани халуунаар угтан абаа. Врачнууд орошодой бэсын элүүр эмхые шалгаhанай удаа эм домоор хангажа, зүбшэл заабари үгөө. Эдеэ хоолой шухаг зүйл — гурил, хартаабха гэхэ мэтэ, дулаан хубсаhа хунар асарагдаhан, гэр доторой шэмэглэл болохо хибэс худалдагдаhан байна.

Агитбригадын бүридэлдэ оролсодог залуушуул Владимир Лосев, Ермил Баранов, Зина Сабкеева, Юрий Минеев гэгшэд фермэ бүхэндэ концерт наада табижа, орошодые баясуулаа.

Мүноо үедэ эндэ ажалай халуун хаhа бурьялна гэжэ тэмдэглэлтэй. Орын hүрэг үсхэбэрилэн олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Мүн үбэлжэлгын харюусалгата хаhада hүүлшын бэлэдхэл ябуулагдажа байна.

В. АЛЕКСЕЕВ.

Баунтын район.

ДАРДАМ СЭБЭР ХАРГЫТАЙ hАА...

Харгынууд дээрэ үзэгдэдэг гэнэ усал hэргылхэ комиссиин ээлжээтэ зүблөөн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болобо. Зүблөөндэ хабаадагшад үнгэрhэн үе соо республикын нютагуудта харгы заhабарилгын хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдажа байhан тухай Буряадай АССР-эй ГАИ-гай начальникай орлогшо Д. Б. Ивановай, мүн харгы заhабарилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэл, тоосоо шагнаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад республикын зарим нютагуудта харгы муугаар заhабарилагдана, райснуудай хүтэлбэрилэгшэд харгы заhадаг эмхинүүдэй ажалда саг соонь анхаралаа хандуулнагүй гэжэ тон зүб шүүмжэлэгдээ. Илангаяа Култук — Кырен — Мондо, Гусиноозёрск — Петропавловка — Закаменск, Баргажан худархи, мүн Улаан-Үдэ — Турунтаево — Могойто, Улаан-Үдэ — Хяагта, Улаан-Үдэ — Мухар-Шэбэр — Никольск, Улаан-Үдэ — Романовка, мүн Хяагтын, Хэжэнгын, Загарайн районуудай нютагууд руу ошоhон харгы саг соогоо заhабарилагданагүй.

Дурсагдагша районуудай харгы заhабарилгын эмхинүүд гол хүдэлмэриеэ хайша хэрэгээр, эмхи гуримгүйгөөр эрхилнэ. Тиихэдэ зарим районуудта харгы хүндэлэн табигдаhан хүүр тэнүүд үни хада үмхиржэ hалаhан аад, заhабарида ороногүй. Харгын захаар табигдаха ёhотой ойлгуулмжын тэмдэгүүд үгы зандаа байhаар. Энээнhээ гадна харгы дээрэ бии болоhон яама, болдогууд, бороогой hүүлээр сугларhан уhан тэрэ дарыдаа үгы хэгдэнэгүй. Эдэ бүгэдhөө боложо, харгы hалан муудана ха юм. Дээрэ хэлэгдэhэн дутуу дунданууудые мэдэжэ байбашье, hанаа амар hуудаг хүтэлбэрилэгшэд олон.

«Бурятавтодор», Эрхүү — Улаан-Үдэ гэhэн харгын управлени, райгүйсэдкомууд, харгын гэнэ усал hэргылхэ комиссиин хүтэлбэрилэгшэд харгы заhабарилха ба бариха организацинуудай хүдэлмэрние hулаар шалгана. Тэдээндэ эрилтэ багатайгаар хандана. Мүн Буряадай автотранспортна предприятинуудай управлени харгы заhабарилдаг организацинуудай эрилтээр машина, зэбсэг хүсэд хүрэхэ соонь үгэнэгүй.

Дээрэ дурдагдаhан дутуу дунданууудые усадхахын, сэбэр, hайн харгытай болохын зорилгоор ойрын үдэрнүүдтэ заhабарилгын хүдэлмэри хаа хаанагүй хэжэ дүүргэхэ шухала тэжэ харгын гэнэ усал hэргылхэ комисси зааба. Энэ талаар ехэ дутагдалтай Прибайкалиин районой харгынуудта саг соонь шухала хэмжээ абахаар болоо гэжэ hанамжалагдаа. Тиимэhээнь эндэхи харгынуудые богони болзорто заhабарилжа дүүргэхээр тэндэхи комисси (түрүүлэгшэнь В. К. Баев) уялгалагдаба.

Арюун сэбэр харгытай байхын түлөө республикын районуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ райгүйсэдкомууд, харгы заhабарилдаг эмхинүүд улам эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёhотой гэжэ заагдаа.

Х. ШОРХОЕВ.

ХАНДАГАЙН СААД

Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай hүүлдэ hэн. Хонгор hайхан хожомой намар Будэ Базаржапов гэжэ дуршэлтэй бэрхэ ангуушаниие дахажа, хэрмэ агнахаяа хэдэн хоногоор ой ошолдоо бэлэйб. Нүхэрни газарша гэгшэнь гайхалтай. Тэмгэ тэмгэ дабаад лэ агнууриин газарнуудые шудардаг hэн. Ойн гахайнуудай байрладаг нобштотой бүртагуудые намдаа харуулжа, hонин ушарнуудые хөөрэжэ хужарлуулаа.

Хоёрдохи үдэртөө Улаагта үгсэбэ гэгшэбди. Улаагта улаан бургааhаар суутай hудал юм. Ябажа ябатараа, айхабтар гоё саад шэнги улаан бургааhатай hөөгүүд соо орошобобди. hөөг бүхэн улайжа, hөөл баялиг мүшэртэй харагдаба. Би ехэтэ hонирхожо, нүхэрhөө асуубаб:

— Энэмнай хэнэй заhаhан саад гэгшэб?

—Хандагайн. Хандагай гэгшэ иимэ улаан бургааhа эдихэ ехэ дуратай юм. Энэ жэл ургаhан шэнэ намааень түүжэ эдёэд лэ, шэлбэ, эшэ мүшэрыень гэмтээдэггүй ан ха юм.

— Эндэ хандагай агнахада, таарамжатай ха. Та угтажа, агнажа үзөө hэн гүт?

— Үгы, сагаан hара соо бургааhанай уярха үедэ, бургааhанда орожо бэлшэдэг юм. Тэрэ үедэ hайн ангуушан хандагай агнадаггүй бшуу. Даа-хитай, түранхай, хээлитэй ябадаг үень байха. Тэрэ үедэнь ангые агнаха бэшэ, харин абарха шухала. Байгаалиин хуули гэгшэ ямар тааруу байдаг гэгшэб даа. Мүнөө жэл хандагайн эдихэ хоол элбэг урганхай.

Hая малшадай набшаhата хоол бэлдэhэн жалгые хараад, тэрэ үни хада хараhан hонин ушарни hанаандам ороо. Хонишод бүхэн отарадаа ойро набшаhата тэжээл бэлдэхэ, жалга, хуhамууртай болохо аргатайл гэгшэ ха.

Хойтые бодожо, холые хаража хүдэлхэ гэгшэ ухаанай хүсэн даа.

Ц. НОМТОЕВ.

hАРМАГШАД — ТУhАЛАГШАД

Хэнэйшье мэдэhээр, ... шад яhала hонор, ... жотой амитад ааб даа. ... нэй заримыень hургаа... хада, хүндэ хэрэгтэй ... шад болодог байна. Урда Азиин орондуудта ... сово hамарай ургаса ... гын эхилхэдэ, хүнүүдэ... та макака түрэлэй ... ган hармагшад олзоб... до гаралсадаг юм. ... модоной ороён үндэр ... дээгүүр тэдэнэр солбо... ранаар дүүлижэ, ... ябаад, ...окосово hамар... hалжа доошонь ... Тэрэнишень хүнүүд су... абана.

hайнаар hургагдаhан ... магшад бүришье орёо ... ри дүүрэжэ шадаха ... Сингапур орондо бо... ска сэсэрлиг соо ургаа... дэб хомор ургамал... бэдэржэ олохо хэрэгтэ... магшадые хэрэглэдэг... гэхэдэ, тэндэ айхабтар ... нөөр, хүнэй ябахын ... шэрэнги джунгли соо ... ла хэрэгтэй ургамал ... бэрхэтэй. Тиимэhээ ... hургамал hармагшад ... бэдэрдэг юм.

Африкада зарим ... hармагшадые гэр то... ажал хүүлэжэ hургаса... дээгээр шубуу, жэжэ... адуулгадаг байна.

ДИНОЗАВРАЙ ҮНДЭ... ОЛДОО

Итальян хүдэлмэришэ... сель хотын аэропортдо... лёдой ниидэхэ, буухэ... зурууд талмай бэлдэг... тараа шулуун болошо... хабтар томо уурхайш... хэлтэй юумэ олоо. ... соонь томо үхэр буугаа... согор hомонуудтал ад... нүүд олдоо.

Энэнь бүри эртэ ур... та амидаржа байhан ... тар томо динозавр ... егрбэлнүүдэй үндэгэнүүд... гаа гэжэ эрдэмтэд ... хойлно. Үндэгэнүүдынь ... түхэлтэй, зариманинь ... монсогор, нүүдэ... бага гонзогоршог... тэй байна гэжэ ... музейн хүдэлмэрилэгш... дээсэнэ. Эдэ үндэ... түрэhэн динозаврнууд ... лэб ургамал ногоо, ... мэс эдидэг hүрөөтэй ... толгойhоо hүүлэйнгээ ... хүрэтэр 30—40 метр ... амитад байгаа гэжэ то... логдоо.

САИН НЮУСА

Сай ехэ туhатай ... жэ мэдэжэ ааб даа. ... эсэhэн хүндэ шадал ор... бэ hэрэгэдэг, хүдэл... бүтээсэ дээшэлүүлдэг ... Мүнөө үедэ тэрэниие ... гэдэ нилээд олон ... хүдэлжэ байбашье, сай... нюусые эрдэм наука ... хүсэд тайлбарилаагүй ... hаар.

Энэ унданая зарим ... талыень эндэ тэмдэг... Хүнэй бэсын шуhаная ... hудалнуудайханые бэ... нэ, элдэб гэмтэлгэhэ ... гаална. Гэдэhэ, ... суглардаг элдэб хороо... крофлорые дарана, эдэ... лой үжэхэ, гашалха, ... дүүрэхэ ябадалые бай... гоно.

Сай гэгшэ витам... бии болохо эхин юм. ... ургасын грузин сайн ... hанда С түхэлэй витам... лимонойхиhоо ехэ бай...

ЭЛИРҮҮЛЭГДЭhЭЭ «ГЭМТЭД»

1971 онhоо хойшо ... нэгэ графствада томо ... нуудай жэгтэйгээр ... дээд байхые обёордо... бо. Зарим модонуудай ... эшэ газарhаа өөдөө ... метр дээгүүр тойруу... холтоhо, хүльhаниинь ... мэрэгдэшэhэн байгаа. ... гууд шэнжэлжэ үзөөд... ниие шандагануд, ... дэхи ондоошье амитад ... жэ гэмтээхэ ёноогүй ... дорхойлбо.

Тэрэнэй hүүлдэ хо... болоод байхада, тэнд... 4 гектар газарта урсаа... вегиин хасуури мо... хосоржо, олон мянган ... стерлингын баллиг гэм... Тэрэнэй «гэмтэниие» ... олохо хэрэгтэй болоо. ... тэд олон шэнжэлэлгэ... лалта хэжэ, тэдэ «... олоходоо, ехэтэ гаа... Тэдэнь Энэдхэг орон... руун хойто зүгтэ, ... тадта байдаг үрэгэр ... хадхууртай үнэтэй ... гэдэг амитан байба. ... дэ хайшан гэгэд эн... нийн аралнуудта бии... гэгшэб?

Харин шалгажа ... олон жэлэй саана ... эрэ эмэ хоёр дикобраз... дажа ойдо гарашаа... гаа. Тэдэнь ехээр ... тэй ой модо гэмтэжэ... лэ бшуу. Тэдэ тааруу... шэдые хуу барим... шидхэбэри гаргаадаа.

(«Крестьянка» журна...

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ШЭНЭ МАСТЕРНУУД

hүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай классическа барилдаашад яhала ехэ амжалта туйлажа байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, нёдондо жэл хоёр «классиный», тусхайлбал, Сергей Жанаев, Николай Палкин гэгшэд бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ илажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргээ hэн. Байгша ондо спортын мастерта кандидат Александр Сосновский нимэ үндэр нэрэ эзэргэдэ хүртэбэ. Энэ талаар «Спартак» бүлгэмэй ахалагша тренер Сергей Добрынин ехэ габьяатай гээд тэмдэглэлтэй.

Классическа барилдаагаар «Спартак» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Гомель хотодо боложо дүүрэбэ.

Мүнөө республикымнай нинслэл хотодо томо ехэ гостиница барижа байhан 4-дэхи барилга-хабсаралгын управлениин прораб Александр Сосновский энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадажа, 68 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ барилдахадаа, амжалта туйлаа. Орой хамта 15 хүн түс шэгнүүртэ сугларhан байгаа. Эдэнэй 8-ниинь спортын мастернууд, бэшэниинь мастерта кандидануд hэн.

Хоёр мастерые, тусхайлбал, В. Лунин (Рязань) болон А. Башкировые (Тамбов), мүн гүрбан кандидадые шүүгээд, түгэсхэлэй уулзалгада Казахай бэрхэ барилдаашанда очкогоор диндэжэ, нютагаймнай хүбүүн хоёрдохи hуури эзэлhэн байна. Тингэжэ Александр Сосновский СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ бшуу. Ушарынь гэхэдэ, hII-дэхи hууринуудые эзэлэгшэд энэ үндэр нэрэ эзэргэдэ хүртэхэ ёhотой байгаа.

— Юрэдоол, зургаа долоон жэлэй урда тээ гэгшэ hэн гү, мартаад ойнаб, Саша манай секциде ябажа эхилээ hэн. Энэ үе соо тэрэ эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэжэ, ехэ амжалта, илалта туйлаа. Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргээд, барилга дээрэ hайнаар хүдэлжэ байна. Комсомол хүбүүнэй дүрэ зураг Буряадай барилгын управлениин Хүндэлэлэй самбарта hуулгагданхай. Нигэжэ Александр хаанашье түрүү эзэргэдэ ябана, — гэжэ тренер Сергей Добрынин омогорхон хөөрэнэ.

Табяад онуудай hүүлэ багта, жара гаран онуудта тренер Сергей Жамбаевай хүтэлбэри доро «Трудовые резервы» бүлгэмэй велосипедистнүүд ехэ амжалта туйлажа, спортын олон мастернууд эндэhээ урган гараа hэн. hүүлэй үедэ «Труд» болон «Урожай» бүлгэмүүдэй велосипедистнүүд шалгардаг боложо байнхай. Эдэ бүгэдэ эдэбхитэй тренернүүд Александр Грудинин, Сергей Галсанов гэгшэдэй оролдолгоhоо эшэ үндэhэтэй юм.

Велосипедээр урилдалгаан «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Ставрополиин хизаарай Георгиевск хотодо үнгэргэгдэжэ, 118 хүн, эдэнэй дунда Буряадай хүдөө ажахын институтай студентнэр А. Антонов, В. Фролов, В. Матвеев гэгшэд хабаадаhан байгаа.

25 километрэй урилдаанда спортын мастерта кандидадууд зооинженернэ факультет дүүргэхэеэ байhан Александр Антонов, механизациин факультедэй 2-дохи курсын студент Владимир Фролов гэгшэд тус тустаа 34.10 болон 34.36 минута саг харуулжа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ бшуу. Владимир Матвеев мастерта кандидадай нормо дүүргээ. Багша, тренернүүд С. Галсанов, спортын мастер Ю. Петровский гэгшэд энэ амжалтые тэн адляар хубаалдана.

50 километртэ хоёр-хоёрооро урилдахадаа, манай спортсменүүд Тула хотын түлөөлэгшэд С. Голованов, В. Косяков гэгшэдтэ гартажа, хоёрдохи hуури эзэлбэ — 1 час 07 минута.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр А. Антонов, В. Фролов гэгшэд «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй сурвуулагдамал командада оруулагдажа, РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө октябриин 10 — 15-да Грозный хотодо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадахые бэлэдхэл хэжэ байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Совет спортын эрхим түлөөлэгшэд

ДАХИНАА МҮЛЬhЭН ДЭЭРЭ

Үбгэ hамган Александр Зайцев Ирина Роднина хоёр Лейк-Плэсидтэ үнгэргэгдэхэ 1980 оной февраль нарада хүбүүтэй болоhон Ирина май hара соо дахинаа конькинуудаа үмдөө бэлэй.

Эхэ болоhон Роднина урдынхидаал адли сэбэр hайхан зандаа. Юрэдөө, үхибүүд шэнгеэр, мүнөөхил шуран солбоноор, үргэн ехэ дэлгэсэтэйгээр, улам абьяастайгаар мүльhэн дээрэ халтирна бшуу. Харин гансал нюдэнүүдыень харахадаа, хубилалтын болоhые ойлгохош. Мүнөө тэдэнь эхэнэрэй ухаансар сэсэн, хурса hонор харасатай, энэрхы зөөлэн нюдэнүүд болонхой. Бишыхан Александрай (иигэжэ тэдэнэр хүбүүгээ нэрлээ юм) эхын намтарай 12 жэл спортивна ажабайдалай, дээдэ шатын тэмсэлэй оршом соо үнгэрөө юм. Дэлхэйн hүүлшын арбан чемпионадта, Европын арбан чемпионадта, үбэлэй хоёр Олимпиадада (Саппоро болон Инсбруггэ) Ирина Роднина эрхимлэжэ гараhан түүхэтэй.

— Ирина, хүбүүтэй болоhонhоо хойшо хэр байнабта?

— Ажабайдалнай бүри гоё hайхан болоо — гээд, жааханшье шоглоhон янзагүйгөөр Роднина харюусаба. — Хүбүүн тухайгаа hанал бодол хэзээдэшье намhаа хахасахаа болинхой, харин тэрэ намда бүри ехэ хүсэ шадал, абьяас эрмэлзэл түрүүлнэ.

— Маанадта хэхэ юумэн ехэ-болонхой — гээд, Александр Зайцев хөөрэлдөөндэ оролсобо. — Тиигэбэшье ажабайдалнай улам hонирхолтой болоо бшуу. Спортдо зорюулдаг манай бүхы хүсэл оролдолго ямар бэ даа ондоо шэнжэтэй болошоо — гансал медалиин түлөө тэмсэхэ бэшэ, харин дуратай энэ спортдоо шэнэ уян гоё түхэл шэнжэ оруулха хүсэлэнтэйбди. 16 жэлэй саада тээ Ленинградта фигурна халтиралгаар өөрынгөө түрүүшын алхам хэжэ ябахадамни тренер Александр Демиденко иигэжэ хэлээ бэлэй: имагтал спортивна амжалта, суурхал туйлаха гэжэ оролдохо бэшэ, харин нэн түрүүн соёл болбосорол түгэс хүн, өөрын онсо шадабритай, халтиралга ба хүгжэмэй гүн удыые hайнаар ойлгохо спортсмен болохо гэжэ ходо эрмэлзэхэ ёhотой.

— 1980 оной Олимпиин программа зохёон байгуулхадаа ямар уг зорилго урдаа таанад табяа hэмта?

Роднина Зайцев гэhэн хоёр гүйсэдхэгшэдые тэрэл дарыг танихаар байhай гэжэ шэнэ программа дотороо бидэ эрмэлзээ hэмди, — гээд Ирина харюусаба.

— Харин энээн тухай Олимпиин чемпионуудай тренер Татьяна Тарасова юун гэжэ hананаб?

— Хэзээдэшье би гансал хуушан харгыгаараа ябаха гэжэ бододоггүй hэм, — гэжэ тренер хэлэбэ. — Өөрөө конькигаар халтирдаг байхадаа, hүүлээрнь тренер болоодшье байхадаа, хэрбээ шэнэ, өөрсө шэнжэтэй юумэнэй бүтэхэ hаань, би ходоо туршалга хэхэ гэжэ оролдодог байгааб. 1974 онhоо эхилжэ, табан жэлэй туршада би Роднина Зайцев хоёртой хүдэлнэб. Энэ үе соо бидэ гансашье эрхим нүхэд болоо бэшэ, харин зохёохы ажалдаа нэгэн адли хүсэл бодолтой боложо, тэдэ имагтал өөhэдынгөө өөрсэ онсо шэнжэтэй спортивна хэдэн олон программа зохёон табиhан байна. Уран нугалбаридаа, аялга, хүгжэмдөө, бүхы композициингаа ниитэ шэглэлдэ бүри орёо хубинуудые оруулхадаа, шэнэ hонирхолтой зүйлнүүдые нэмэжэ, улам hонирхолтой, гоё hайхан болгохые бидэ оролдонобди.

Роднина Зайцев хоёрой 1980 оной сезондо бэлдэлгэ тухай хэлэхэ болоо hаа, тэдэ гансал өөhэдынгөө нэрэ хүндэ hэргээхэ гэжэ зоримгой hэдэлгэ хэхэ бэшэ, харин өөhэдынгөө программада уран бэлигэй шэнэ ехэ амжалта туйлаха гэhэн зорилго табиhанинь hайшаалтай.

— hүүлэй үедэ хоёрооро халтиралгын бэлиг шадабарине тайлбарилгада хубилалтануу болоо гэшэ гү?

— Болоо гэжэ hананаб, — гээд Ирина Роднина хэлэбэ. — Олон жэлэй туршада мүльhэтэ талмай дээрэ зохёохы үргэн бэдэрэлгэ хэгдэнэ, тиимэhээ дэлхэйн фигурна халтиралгын урган хүгжэлгэдэ ехэ туhа хүргэнэ бшуу. Олон тоото харайлга, элдэб угалзатай халтиралга, урдань үзэгдөөгүй түргэн эршэ Алексей Уланов бидэ хоёрой анха түрүүшынхеэ 1969 оной дэлхэйн чемпионат дээрэ харуулхада, hүүлээрнь тэрэниие халан абаhан нүхэдүүд олон болоо hэн. Найруулан зохёолгынь талаhаа харахада, Александр Зайцев бидэ хоёрой Татьяна Тарасоватай суг хамта бэлдэhэн программанууд шанарайнгаа талаар шэнэ шатада гараhан байна. Үшөө нэгэ шэглэл гэхэдэ, Марина Черкасова Сергей Шахрай хоёрой 1979 оной Европын чемпионадта харуулhан айхабтар орёо, хүндэ хүшэр зүйлнүүд болоно гээшэ. Минии hанахада, мүнөө хоёрооро халтиралга шэнэ үеын богоhо дээрэ хүрэжэ ерээ. Юуб гэхэдэ, фигуристнууд халтиралгын гоё hайханине, орёо бэрхэ олон зүйлнүүдые болон хүгжэмэй онсо шэнжые бодото дээрэнь шадамар бэрхээр нэгэдүүлэн харуулжа шадаха байна бшуу.

— Шэнэ программануудые бэлдэхэдээ, таанад гансал судьянарай баллнуудые хараада абадаг бэшэ, харин харагшадай сэгнэлтые мүн лэ хараада абана бэшэ гүт?

— Бидэндэ спортивна шунал байгаа ааб даа, тингэбэшье хүн зоной анхарал хоёр-хоёрооро халтиралгада хандуулха. олон арадуудай дунда спортын энэ зүйлдэ дуратайшуулай тоо үшөөл олон болгохо гэхэ маанадта мүн лэ ехэ удха шанартай. Эрхим спортсменүүдтэ энэ бэелүүлмэрэй хэрэг болохо. hанаад үзыт, жэшээнь, Людмила Пахомова болон Александр Горшковой гүйсэдхэлгын ашаар мүльhэн дээрэхи спортивна хатарнууд айхабтар ехээр урагшаа дабшаа, hанагдаа үзэгдөөгүй үргэнөөр дэлгэрээ ха юм. Тэдэнэйл программанууд спортын энэ зүйлдэ Олимпиин нааданнуудта орохо харгы нээжэ үгөө бшуу. Юуб гэхэдэ, тэдэмнай спортивна хатарнуудые шэнэ дээдэ шанарта хүргэhэн байгаа бшуу. Пахомова Горшков хоёрые даган, хэдэн зуун шэнэ дуэдүүд мүльhэн дээрэ гараhан юм.

— Таанад мүльhэн дээрэ жэл гараагүй байнат. Тингэбэшье таанадые урданайнгаа түхэлдэ ороо гэжэ мэргэжэлтэд батална. Ямар аргаар энээнээ туйлаабта?

— Заабари үгэжэ шадахагүй байнаб. Манайхи онсо өөрын шэнжэтэй ушар болоно. Александр бүхэли жэл соо hорилгоо үргэлжэлүүлээ hэн. Харин тэрэнэй анхарал оролдолго, тэрэйнгээ ажалда туhалсалга түрүүшээр багахан газарта гүйхэ, хүнгэн атлетикээр, гимнастикаар hуралсал гараха арга намда олгоо гээшэ. Имагтал энээнэй ашаар нилээд эртэ мүльhэн дээрэ гараб, тингэжэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байнаб.

Анатолий ШЕЛУХИН. (АПН).

ТОБШОХОНООР

ФИГУРНА ХАЛТИРАЛГА. Спортын энэ зүйлөөр Венын «Донаупаркхалле» гэжэ спортын ордон соо болоhон мүрысөөндэ совет спортсменүүд эрхим бэлэдхэлтэй байhанаа харуулжа, 2500 гаран хүнэй магтаалда хүртэбэ. Ирина Роднина болон Александр Зайцев, Наталья Линичук болон Геннадий Карпоносов, мүн Владимир Ковалев гэгшэд гоё hайхан мэргэжэл шадабаряа харуулжа, Венын хүн зоние урмашуулан баясуулба гээд Австрийн хэблэл бэшэнэ.

Удаан саг соо забhарлалга хэhэнэйнгээ hүүлээр слүүр дээрэ гаража халтирхадаа, урдынгаа мэргэжэл шадабарине залируулаагүй Ирина Роднина болон Александр Зайцевые илангаяа халуун дулаанаар угтажа, нэрьемэ удаан альга ташаhан байна.

БАСКЕТБОЛ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй эрэшүүлэй команданууудай дунда баскетболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ Новосибирскын «Локомотив» түрүүшынхеэ илажа гараба. Энэ клубай спортсменүүд дээдэ лигэдэ наадаха эрхэдэ хүртөө. Түгэсхэлэй наадандa эдэнэр Владивостогой «Спартагые» илаhан байна.

РЕГБИ. Москвагай часай хоёрдохи заводой «Слава» гэжэ клубай спортсменүүд Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ агаарай-сэргэгэй академиин команды 11:9 тоотойгоор илажа, СССР-эй XVI чемпионадта түрүүшынхеэ алтан медаляар шагнагдаба. Энэ команда ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ оройдоол табадахи жэлээ хабаадажа байнхай. Тэрэ хоёр дахин мүнгэн медаляар шагнагдаhан юм.

Москвагай «Филн» Тбилисиин «Локомотивые» 9:7 тоотойгоор илаад, удаадахи hуури эзэлжэ ябана. Энэ үдэр ороной экс-чемпион Киевэй «Авиатор» Москвагай «Локомотивта» 7:16 тоотойгоор шүүгдэшэбэ.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Дуратай шүлэгүүд». 9.35 — «Девичья весна» — уран hайханай фильм. 11.10 — Шэнэ hонин.

«Орбита-2». 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 — Шэнэ hонин. 14.20 — «Үхибүүнэй уласхоорондын жэлдэ». Баримтата фильм. 15.10 — «Москва шадархи меридиан». 15.40 — Э. Межелайтисай түрэhөөр 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дамжуулга. 16.30 — Эрхэ тухай хөөрэлдөөн. 17.00 — «Горнистнар, дохёогоо үгэгты!»

Улаан-Үдэ. 17.30 — ГДР-эй 30 жэл (буряадаар). 17.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

«Орбита-2». 18.15 — «Мүнөөдэр — юртэмсэ дэлхэйдэ». 18.30 — Концерт. 18.50 — «Доживем до понедельника». — уран hайханай фильм. 20.30 — «Время». 21.05 — Хүгжэмэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаhан концерт. 22.35 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 17.30 — «Эрхэ сүлөөгэй ба тэмсэлэй дуунууд».

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Буряадай поэдүүд — үхибүүдтэ». 18.35 — Соносхолнууд. 18.45 — «Факел». 19.25 — Баримтата фильмүүд. 20.25 — «Галина Туфтина дуулана» — фильм-концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Фермэнүүд үбэлэй гараха-яа байхада» — түрүү бэшэг. «Республикын штаб мэдээсэнэ» — Н. Хороших гэгшын корреспонденци. «Л. И. Брежнев буу зэбсэг хуряха асуудалаар социалис интернационалай хүдэлмэришэ бүлэгтэй уулзаба» — ТАСС-ай материал. (Эхнииньь, Түгэсхэлынь гурбадахи нюурта). КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Арадай ажахыда пенсионернүүдэй хүдэлэлгые материальна талаар урмашуулха хэмжээ ябуулганууд тухай» — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Марксистско-ленинскэ hуралсал» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. БАМ: үйлэ хэрэгүүд ба хүнүүд. «Рекордые нормо болгохын тула» — А. Скотниковой статья. Партийна ажабайдал: коммунистын hэшхэл. «Нюдэ балай ябаhан дээрэ юм аал?» — Л. Казанцевай статья сентябриин 29-нэй «Правда» газетэhээ абтаба. «Залуушуулые юун hонирхуулнаб» — Л. Лабаровагай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «Л. И. Брежнев буу зэбсэг хуряха асуудалаар социалис интернационалай хүдэлмэришэ бүлэгтэй уулзаба» — ТАСС-ай материал. (Түгэсхэлынь). «Экран дээрэ — шэнэ газар түрүүлэн ашаглагшадай баатаршалга». — ТАСС-ай материал. Бүмбэрсэг дэлхэйн hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Энэ дуун соо — ородой дэлгэр сэдьхэл» — Т. Волынцевагай статья. «Эндэ полиграфистнууд hурадаг» — В. Мироновой статья. Спортын hонин. Соносхолнууд.

САГАН ҮЛАРИЛ

Сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, шинг нойтон орохогүй. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. 13—18 градус дулаан, хойто районуудаар ба Байгал шадарай хойто нютагуудаар 8—13 градус дулаан байха. Улаан-Үдэдэ 13—15 градус дулаан байхаар багсаамжалагдана.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД, ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-66-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — [illegible], промышленности — [illegible], строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — [illegible], переводов — 2-54-93, писем трудящихся — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-01636. Заказ № 227. Индекс ...